

IZBA CYWILNA

Biuletyn Sądu Najwyższego

2015

5

Redakcja
Jacek Gudowski
Maciej Machowski

Współpraca
Joanna Buchalska, Anna Dorabialska,
Radosław Nowaczewski, Olga Maria Piaskowska,
Maciej Plaskacz, Katarzyna Purzyńska,
Małgorzata Sekuła-Leleno, Joanna Studzińska,
Elżbieta Szczepanowska, Arkadiusz Turczyn,
Bartosz Wołodkiewicz, Andrzej Zielony

przy udziale

Wolters Kluwer SA
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
www.wolterskluwer.pl

infolinia: 801 044 545
tel. 22 535 82 03
e-mail: handel@wolterskluwer.pl

UCHWAŁY

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 21 marca 2014 r., IV CSK 473/13, zagadnienia prawnego:

„Czy obowiązywanie art. 9 ust. 3 i 4 (po zmianie numeracji – art. 16 ust. 3 i 4) ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o sprzedaży państwowych nieruchomości rolnych oraz uporządkowaniu niektórych spraw związanych z przeprowadzeniem reformy rolnej (Dz.U. Nr 17, poz. 71 ze zm.) stanowiło przeszkodę w skutecznym dochodzeniu wydania nieruchomości będącej w posiadaniu Skarbu Państwa, powodującą zawieszenie biegu zasiedzenia na podstawie art. 53 dekretu z dnia 11 października 1946 r. – Prawo rzeczowe (Dz.U. Nr 57, poz. 319 ze zm.) w zw. z art. 109 pkt 4 ustawy z dnia 18 lipca 1950 r. – Przepisy ogólne prawa cywilnego (Dz.U. Nr 34, poz. 311) w zw. z art. XLI § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – przepisy wprowadzające kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 94 ze zm.), a następnie art. 175 z art. 121 pkt 4 k.c.?”

podjął uchwałę:

Obowiązywanie art. 9 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o sprzedaży państwowych nieruchomości rolnych oraz uporządkowaniu niektórych spraw, związanych z przeprowadzeniem reformy rolnej i osadnictwa rolnego (Dz.U. Nr 17, poz. 71 ze zm.; art. 16 ust. 3 i 4 w tekście jednolitym: Dz.U. z 1989 r. Nr 58, poz. 348 ze zm.) nie stanowiło przyczyny zawieszenia biegu zasiedzenia

przez Skarb Państwa nieruchomości objętych art. 9 ust. 1 (art. 16 ust. 1) tej ustawy.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 15 kwietnia 2015 r., III CZP 82/14, H. Pietrkowski, D. Dończyk, M. Kocon, A. Kozłowska, A. Owczarek, M. Szulc, K. Zawada)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Szczecinie postanowieniem z dnia 26 listopada 2014 r., II Cz 1206/14, zagadnienia prawnego:

„Czy wierzyciel jednego z małżonków może prowadzić egzekucję z ułamkowej części nieruchomości po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej, czy też zaspokojenie jego wierzytelności powinno nastąpić przez zajęcie prawa dłużnika do żądania podziału majątku wspólnego (art. 912 k.p.c.), a po przeprowadzeniu działu, skierowanie egzekucji do tej nieruchomości, jeżeli przypadnie dłużnikowi?”

podjął uchwałę:

Wierzyciel jednego z małżonków po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej może prowadzić egzekucję z udziału tego małżonka we własności nieruchomości wchodzącej poprzednio w skład majątku wspólnego.

(uchwała z dnia 17 kwietnia 2015 r., III CZP 9/15, M. Romańska, D. Dończyk, K. Zawada)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku postanowieniem z dnia 26 listopada 2014 r., V ACa 585/14, zagadnienia prawnego:

„Czy brak oznaczenia w dokumencie weksla nazwy waluty, w jakiej ma być płatna suma wekslowa, w bezwarunkowym poleceniu zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej, powoduje nieważność weksla w świetle art. 1 pkt 2 w zw. z art. 2 i art. 101 pkt 2 w zw. z art. 102 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe (Dz.U. Nr 37, poz. 282 ze zm.), w sy-

tuacji, gdy nazwa tej waluty zamieszczona została poza osnową weksla jedynie w oznaczeniu sumy wekslowej w prawym górnym narożniku blankietu wekslowego?”

podjął uchwałę:

Nie powoduje, w świetle art. 1 pkt 2 w związku z art. 2 Prawa wekslowego oraz w świetle art. 101 pkt 2 w związku z art. 102 Prawa wekslowego, nieważności weksla brak określenia waluty, w której ma nastąpić zapłata oznaczonej sumy pieniężnej, w samym poleceniu lub przyrzeczeniu zapłaty tej sumy, gdy nazwa waluty znajduje się w oznaczeniu sumy pieniężnej zamieszczonym, zgodnie z utrwaloną praktyką, w prawym górnym rogu dokumentu weksla.

(uchwała z dnia 17 kwietnia 2015 r., III CZP 11/15, M. Romańska, D. Dończyk, K. Zawada)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Białymstoku postanowieniem z dnia 15 stycznia 2015 r., II Ca 981/14, zagadnienia prawnego:

„Czy prawo odrębnej własności lokalu nabyte w czasie trwania małżeńskiej wspólności ustawowej, wskutek przekształcenia lokatorskiego prawa do lokalu na podstawie ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych w brzmieniu obowiązującym sprzed nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego oraz ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz.U. z 2011 r. Nr 201, poz. 1180) – na zasadzie surogacji wchodzi w skład majątku osobistego tego z małżonków, do którego majątku osobistego wchodziło lokatorskie prawo do lokalu?”

podjął uchwałę:

Prawo odrębnej własności lokalu nabyte na podstawie ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych w brzmieniu obowiązującym przed nowelizacją dokonaną ustawą

z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego oraz ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz.U. z 2011 r. Nr 201, poz. 1180) przez pozostającego w małżeńskiej wspólności ustawowej członka spółdzielni, któremu przysługiwało stanowiące jego majątek osobisty spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu, należy do majątku osobistego tego członka (art. 33 pkt 10 k.r.o.).

(uchwała z dnia 22 kwietnia 2015 r., III CZP 13/15, A. Kozłowska, M. Kocon, K. Tyczka-Rote)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Szczecinie postanowieniem z dnia 12 listopada 2014 r., II Ca 1440/13, zagadnienia prawnego:

„Czy zamawiający może odmówić odebrania dzieła i zapłaty wynagrodzenia, gdy w chwili oddania dzieła ma wady istotne, a zamawiający nie korzysta z uprawnień z rękojmi za wady?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 17 kwietnia 2015 r., III CZP 8/15, M. Romańska, D. Dończyk, K. Zawada)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Katowicach postanowieniem z dnia 19 grudnia 2014 r., IV Ca 623/14, zagadnienia prawnego:

„Czy w oparciu o art. 145 § 1 k.c. w zw. z art. 233 k.c. jest prawnie dopuszczalnym ustanowienie służebności gruntowej obciążającej prawo użytkownika wieczystego na rzecz każdorazowego użytkownika wieczystego nieruchomości nie posiadającej dostępu do drogi publicznej?”

Czy w oparciu o art. 145 § 1 k.c. w zw. z art. 233 k.c. jest prawnie dopuszczalnym ustanowienie służebności gruntowej obciążającej prawo własności danej nieruchomości na rzecz każdorazowego użytkownika

wieczystego nieruchomości nie posiadającej dostępu do drogi publicznej?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 22 kwietnia 2015 r., III CZP 5/15, A. Kozłowska, M. Kocon, K. Tyczka-Rote)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Rzeszowie postanowieniem z dnia 16 grudnia 2014 r., VI Ga 370/14, zagadnienia prawnego:

„Czy wierzytelność wynikająca bezpośrednio z obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów, nabytą na podstawie umowy przelewu wierzytelności po jej powstaniu od poszkodowanego niebędącego przedsiębiorcą, można uznać za pozostającą, w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 24 maja 1989 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw gospodarczych (Dz.U. z 1989 r. Nr 33, poz. 175, ze zm.), w zakresie prowadzonej przez powoda działalności gospodarczej, której zasadniczym przedmiotem jest wynajem samochodów, co w konsekwencji kwalifikować będzie niniejszą sprawę jako gospodarczą?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 22 kwietnia 2015 r., III CZP 12/15, A. Kozłowska, M. Kocon, K. Tyczka-Rote)

ZAGADNIENIA PRAWNE PRZEDSTAWIONE DO ROZSTRZYGNIĘCIA

III CZP 31/15

„1. Czy roszczenie o wypłatę dywidendy w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością jest roszczeniem okresowym, do którego ma zastosowanie art. 118 k.c.?

2. Czy postępowanie likwidacyjne spółki z ograniczoną odpowiedzialnością stanowi przeszkodę dla uwzględnienia przez sąd roszczenia wspólnika o wypłatę dywidendy powstałego w wyniku uchwały zgromadzenia wspólników podjętej przed otwarciem likwidacji?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 6 marca 2015 r., I ACa 876/14, M. Zwierzyńska, J. Rusiński, B. Lewandowska)

Sąd Apelacyjny wskazał, że kodeks spółek handlowych nie precyzuje terminu przedawnienia roszczeń o wypłatę dywidendy, a w doktrynie nie ma jednolitego stanowiska w tym zakresie. Z jednej strony przyjmuje się, że świadczenie to ma charakter okresowy, ponieważ jeżeli powstaje, to za konkretny okres, którym jest rok obrachunkowy. Z drugiej strony świadczenie to może mieć charakter stały, gdyż dywidenda jest w praktyce gospodarczej niepewna, a roszczenie wspólnika o jej wypłatę może w ogóle nie powstać albo powstać tylko raz w okresie wielu lat. Prawo do dywidendy jest więc potencjalne.

W ocenie Sądu drugiej instancji, nie ma zastosowania termin trzyletni przewidziany dla roszczeń związanych z działalnością gospo-

darczą, skoro wypłaty dywidendy dochodzi osoba fizyczna, która nie jest przedsiębiorcą i jej roszczenie nie mieści się w zakresie jej działalności gospodarczej. O charakterze gospodarczym tego roszczenia nie decyduje także okoliczność prowadzenia przez spółkę działalności gospodarczej.

Odnosząc się do drugiego zagadnienia, Sąd Apelacyjny, uwzględnwszy okoliczność, że spółka jest na etapie likwidacji, podniósł, iż w okresie likwidacji nie można nawet częściowo wypłacać wspólnikom zysku ani dokonywać podziału majątku spółki przed uregulowaniem wszystkich zobowiązań. Zakaz wypłaty dywidendy dotyczy wszelkich zysków, także tych, które były przedmiotem uchwał o wypłacie zysków podjętych przed otwarciem likwidacji. Roszczenie o wypłatę dywidendy zaktualizuje się dopiero wtedy, gdy zostaną spłacone wszystkie zobowiązania spółki będącej w likwidacji.

Sąd zaznaczył, że istnieje również pogląd wskazujący, iż uprawnienia wspólników nabywających prawo do dywidendy w wyniku uchwały podjętej przed otwarciem likwidacji ulegają zawieszeniu do dnia, w którym będzie dopuszczalne dokonanie podziału majątku spółki między wspólnikami. W efekcie uwzględnienie roszczenia o wypłatę dywidendy w okresie likwidacji spółki wydaje się niemożliwe przed spłaceniem zobowiązań spółki.

Odmienne stanowisko jest uzasadniane tym, że zakaz wypłaty zysku nie obejmuje zysku za poprzednie lata obrotowe, który został już podzielony uchwałą wspólników, ale nie został wypłacony przed otwarciem likwidacji. Wierzycielami spółki są wtedy również wspólnicy mający prawo do wypłaty dywidendy, a skutki art. 275 § 2 k.s.h. dotyczą jedynie uchwał, które zostały podjęte w okresie likwidacji.

A.T.

*

III CZP 32/15

„Czy prawomocne postanowienie o przysądzeniu własności nieruchomości przed datą 3 sierpnia 2008 r. skutkowało wygaśnięciem

nabytej przez zasiedzenie służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu?”

(postanowienie Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 23 września 2014 r., II Ca 1018/14, W. Wójcik, J. Jaroń, K. Wręczycka)

W ocenie Sądu Okręgowego, przepisy o nabywaniu prawa w drodze egzekucji oraz charakter prawny postanowienia o przysądzeniu własności nieruchomości ograniczają możliwość zastosowania wykładni funkcjonalnej art. 1000 § 2 k.p.c., w ten bowiem sposób dochodzi do rozszerzenia zakresu obciążeń prawa własności. Zdaniem Sądu drugiej instancji, dokonując wykładni powołanego przepisu w brzmieniu przed dniem 19 kwietnia 1996 r. oraz w brzmieniu po nowelizacji obowiązującej od dnia 3 sierpnia 2008 r. (Dz.U. z 2008 r., poz. 731) nie sposób uznać, by można tym przepisom nadać taki zakres, aby w rozpoznawanej sprawie opisana we wniosku nieruchomość wnioskodawców była obciążona służebnością gruntową odpowiadającą treści służebności przesyłu. W ocenie Sądu Okręgowego, nie ma również argumentów prawnych, aby do służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu stosować wstecz art. 1000 § 2 pkt 4 k.p.c., obowiązujący dopiero od dnia 3 sierpnia 2008 r. Ponadto Sąd podkreślił, że dokonana przez Sąd Rejonowy wykładnia może pozostawać w sprzeczności z przepisami Konstytucji oraz art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, które dotyczą ochrony prawa własności. W ocenie Sądu Okręgowego, ochrona prawa własności, wynikająca z powołanych przepisów, wymaga, aby każda ingerencja w to prawo miała podstawę ustawową, której przesłanki są przejrzyste określone. W niniejszej sprawie natomiast wnioskodawcy nabyli własność nieruchomości na podstawie konstytucyjnego postanowienia o przysądzeniu.

Sąd Okręgowy podkreślił ponadto, że przepisy kodeksu postępowania cywilnego z jednej strony umożliwiają ochronę osób, którym przysługują określone prawa do nieruchomości będącej przedmiotem licytacji, z drugiej zaś strony zabezpieczają interes prawny nabywcy nieruchomości w drodze egzekucji przed skutkami nabycia określonego prawa wraz z obciążeniami, o których nabywca nie wiedział.

O.M.P.

III CZP 33/15

„Czy po przekazaniu sprawy przez sąd prowadzący elektroniczne postępowanie upominawcze do sądu właściwości ogólnej pozwanego na podstawie przepisu art. 505³³ § 1 k.p.c. dopuszczalne jest wzywianie powoda, na podstawie przepisu art. 130 § 1 k.p.c., do usunięcia braków formalnych pozwu poprzez przedłożenie odpisu pozwu wraz z załącznikami oraz poprzez złożenie pozwu na urzędowym formularzu (gdy sprawa rozpoznawana jest w postępowaniu uproszczonym), w terminie tygodniowym, pod rygorem zwrotu pozwu?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 17 marca 2015 r., II Cz 202/15, R. Małecki)

W praktyce sądowej pojawiła się wątpliwość, jakie braki formalne powód ma usunąć po przekazaniu sprawy na podstawie art. 505³³ § 1 k.p.c. z elektronicznego postępowania upominawczego do postępowania zwykłego lub odrębnego, innego niż elektroniczne. W szczególności dotyczy to obowiązku złożenia pozwu na urzędowym formularzu, gdy sprawa rozpoznawana jest w postępowaniu uproszczonym, oraz dołączenia odpisu pozwu z załącznikami w celu doręczenia go stronie pozwanej.

Sąd Okręgowy wskazał, że jedno z możliwych rozwiązań tego zagadnienia zakłada, iż art. 505³⁷ § 1 k.p.c. w sposób wyczerpujący reguluje zagadnienie braków, które powód ma usunąć po przekazaniu sprawy z elektronicznego postępowania upominawczego do sądu właściwości ogólnej pozwanego, a poza brakami tam wymienionymi możliwe jest wdrożenie procedury naprawczej wynikającej z art. 130 § 1 k.p.c. wyłącznie w razie dostrzeżenia na tym etapie takich braków formalnych pozwu, którymi pozew był dotknięty już przy jego wniesieniu w elektronicznym postępowaniu upominawczym i które były brakami formalnymi także w świetle przepisów o tym postępowaniu. Pogląd ten, do którego przychylił się Sąd przedstawiający zagadnienie prawne, wydaje się stanowić realizację założeń ustawodawcy w zakresie celów elektronicznego postępowania upominawczego oraz postępowania, które toczy się po przekazaniu sprawy do sądu właściwego.

Sąd Okręgowy zauważył jednak, że istnieją również argumenty przeciwnie, przemawiające za zastosowaniem mechanizmu przewidzianego

w art. 130 § 1 k.p.c. w celu nałożenia na powoda obowiązku złożenia pozwu na urzędowym formularzu i dołączenia odpisu pozwu. Nie negując tezy, że art. 505³⁷ k.p.c. zakłada, iż pozew wniesiony w postępowaniu elektronicznym wywołał skutki prawne, ustawodawca przewidział, że może on wymagać uzupełnienia celem postępowania w dalszym ciągu przed sądem właściwości ogólnej pozwanego na zasadach ogólnych. Przy zasadzie kontynuacji postępowanie sądowe ma zatem w tym wypadku charakter dwufazowy i dzieli się na etap postępowania elektronicznego oraz etap stanowiący jego kontynuację – w razie zajścia określonych okoliczności (art. 505³⁷ k.p.c.) – toczący się przed sądem właściwości ogólnej.

Przedmiotowe wątpliwości nie zachodzą, jeżeli w elektronicznym postępowaniu upominawczym został wydany i doręczony pozwanemu nakaz zapłaty. W tym postępowaniu nakaz zapłaty wydany przez sąd przybiera postać dokumentu i jest doręczany pozwanemu na zasadach ogólnych (zob. art. 131 k.p.c.) wraz z wydrukowaną treścią pozwu i listą dowodów wskazanych przez powoda. Poza przypadkiem, w którym sąd prowadzący elektroniczne postępowanie upominawcze stwierdzi brak podstaw do wydania nakazu zapłaty albo nie dojdzie do doręczenia pozwu z innych przyczyn, pozew jest doręczony pozwanemu przez e-sąd. W takim przypadku nie ma podstaw do wzywania powoda w kolejnej fazie postępowania odbywającej się przed sądem właściwości ogólnej do złożenia odpisu pozwu w tradycyjnej pisemnej formie, gdyż nie przewidział tego ustawodawca. Powoda należy w takim przypadku wezwać wyłącznie do usunięcia braków wskazanych w art. 505³⁷ k.p.c. Przemawia za tym okoliczność, że pozew uznać należy za doręczony pozwanemu w fazie postępowania elektronicznego.

Wątpliwości powstają natomiast wtedy, gdy w postępowaniu elektronicznym nakaz nie zostaje wydany; nie dochodzi wówczas do doręczenia pozwanemu odpisu pozwu na etapie postępowania elektronicznego. W tym przypadku, gdy pozew zostaje przekazany na podstawie art. 505³³ § 1 k.p.c., pozwanemu nie jest doręczany odpis pozwu w postępowaniu elektronicznym, zatem musi on zostać doręczony w zwykłym postępowaniu.

A.Z.

III CZP 34/15

„Czy rozporządzenie Wojewody Mazowieckiego Nr 50 z dnia 7 sierpnia 2007 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla Portu Lotniczego im. Fryderyka Chopina w Warszawie (Dz.U. Woj. Maz. z 2007 r. Nr 156, poz. 4276) utraciło moc z dniem 15 listopada 2008 r.?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 4 marca 2015 r., XXIII Ga 1776/14, R. Puchalska, W. Piber, B. Litwiniec)

Sąd Okręgowy powołał się na postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 23 marca 2010 r., II OSK 2032/09 (nie publ.) oraz z dnia 6 października 2010 r., II OSK 548/09 (nie publ.), dotyczące utraty mocy przepisów wykonawczych, dla których podstawę stanowił art. 135 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1232 ze zm.), i stwierdził, że stanowisko to jest jednolite. Uznał też, że rozporządzenie wojewody będące aktem prawa miejscowego przestaje obowiązywać, gdy zostanie uchylone, zastąpione nowym aktem prawa miejscowego albo upłynie czas jego obowiązywania. Sąd Okręgowy wskazał, że charakterystyczną cechą polskiego systemu źródeł prawa jest wyeksponowana pozycja ustawy oraz szczególnie silny związek rozporządzenia z ustawą, co wynika m.in. z reguły walidacyjnej, która stanowi, iż uchylenie albo zmiana treści przepisu upoważniającego powoduje utratę mocy obowiązującej aktu wydanego na podstawie tego przepisu.

Sąd drugiej instancji przypomniał, że odmienne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 6 maja 2011 r., II CSK 421/10 (nie publ.), oraz z dnia 25 maja 2012 r., I CSK 509/11 (OSNC 2013, nr 2, poz. 26), w których stwierdził, iż orzeczenia Naczelnego Sądu Administracyjnego są wiążące jedynie w danej sprawie i wyłącznie w zakresie treści orzeczenia, a nie jego motywów. Ponadto analiza przyczyn wprowadzenia zmiany art. 135 ust. 1 i 2 Pr.o.ś., obowiązującej od dnia 15 listopada 2008 r., wskazuje, że nie wpłynęły one na zakres przedmiotowy regulacji o ustanowieniu obszaru ograniczonego użytkowania. Zmiany te były wynikiem usuwania usterek włączania do systemu prawa wewnętrznego regulacji wspólnotowych, które musiały także dotychczas być uwzględ-

niane w procesie interpretacji implementującej je ustawy. Zdaniem Sądu Najwyższego, ingerencja ustawowa w treść art. 135 ust. 1 i 2 Pr.o.ś. miała charakter redakcyjny, a nie merytoryczny.

Według Sądu Okręgowego, to jednak stanowisko Naczelnego Sądu Administracyjnego powinno stanowić drogowskaz dla innych sądów, w tym sądów powszechnych, gdyż ten Sąd oraz wojewódzkie sądy administracyjne mają w systemie władzy sądowniczej wyłączne uprawnienia kontrolne wobec działalności administracji publicznej.

Sąd drugiej instancji stwierdził, że spór prawny powstaje też na tle problemów interpretacyjnych wynikających z niejednolitej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego. W wyroku z dnia 21 sierpnia 2013 r., II CSK 578/12 (OSNC 2014, nr 4, poz. 4) Sąd Najwyższy odniósł się do kwestii nowelizacji tego samego aktu prawnego, wskazując na odmienną sytuację faktyczną w stosunku do sytuacji, w której chodzi o obowiązywanie innego aktu prawnego. Sąd drugiej instancji domniemał, że w ocenie Sądu Najwyższego inna jest sytuacja prawna (w kontekście terminu zawitego przewidzianego w art. 129 Pr.o.ś.), gdy akt prawny funkcjonuje w obrocie i jest jedynie nowelizowany, a inna, gdy traci moc i zastępuje go inny akt prawny.

Zdaniem Sądu Okręgowego, zagadnienie to ma także fundamentalne znaczenie w kontekście art. 365 § 1 k.p.c. oraz art. 170 p.p.s.a. Zarówno Sąd Najwyższy, jak i Naczelny Sąd Administracyjny są zgodne, że w orzecznictwie dominuje stanowisko, iż powaga rzeczy osądzonej i moc wiążąca orzeczenia w zasadzie odnoszą się tylko do treści sentencji, a nie uzasadnienia, natomiast zawarte w uzasadnieniu motywy rozstrzygnięcia mogą mieć znaczenie dla ustalenia zakresu mocy wiążącej i powagi rzeczy osądzonej prawomocnego orzeczenia, czyli dla określenia granic jego prawomocności materialnej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 2014 r., V CSK 203/13, OSNC 2015, nr 2, poz. 23, i wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 19 grudnia 2012 r., I FSK 62/12, nie publ.).

Sąd drugiej instancji podniósł, że w obrocie funkcjonują rozstrzygnięcia diametralnie odmienne, które dotyczą tego samego zagadnienia prawnego. Uznał, że spowodowały one trwającą nadal i wręcz nasilającą się – ze względu na liczbę spraw – niestabilność prawną, ta sama bowiem kwestia wywołuje w stosunku do obywatela odmienne skutki

w obrębie jego praw i obowiązków w zależności od tego, czy dotyczy sfery prawa administracyjnego czy cywilnego.

M.M.

*

III CZP 35/15

„1. Jaki jest charakter prawny przepisu art. 594 k.s.h., a w szczególności czy wśród znamion strony podmiotowej czynów opisanych w tym przepisie znajduje się wina;

2. w przypadku odpowiedzi pozytywnej na pytanie zadane w punkcie pierwszym czy czyn ten można popełnić nieumyślnie?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 26 marca 2015 r., X Gz 13/15, L. Zieliński, K. Żymetka, L. Guza)

Sąd Okręgowy przedstawił całe spektrum poglądów pojawiających się w doktrynie, dotyczących zachowań stypizowanych w art. 594 k.s.h. Wskazał, że zachowania te uznaje się za przestępstwa; określa się je mianem deliktów, *quasi-* karnych deliktów, występków, a także wskazuje się, iż wymieniony przepis ma charakter dyscyplinujący, a kary w nim opisane to kary dyscyplinarne. Według Sądu drugiej instancji, o charakterze karnym omawianego przepisu może przemawiać zamieszczenie go w tytule V kodeksu spółek handlowych, zatytułowanym „Przepisy karne”.

O innym niż karny charakterze art. 594 k.s.h. może jednak świadczyć to, że grzywnę nakłada sąd rejestrowy, a nie wydział karny sądu rejonowego, choć – z drugiej strony – jak wskazano w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 lipca 2002 r., P 12/01 (OTK-A 2002, Nr 4, poz. 50) – to jaki sąd orzeka w konkretnych sprawach jest kwestią wyborów o charakterze ustrojowo-organizacyjnym, a nie materialnoprawnym. Sąd Okręgowy wskazał, że grzywna jest określona w przepisie kwotowo, a nie w systemie stawek dziennych, a także przedstawił próby dokonywania porównań oceny społecznego stopnia szkodliwości zachowań opisanych w omawianym przepisie. W razie uznania, że zachowania te są przestępstwami, należałoby przyjąć, iż chodzi w tym

przypadku o umyślne występki, które można popełnić zarówno w zamiarze bezpośrednim, jak i ewentualnym. Odpadałaby natomiast możliwość nieumyślnej ich realizacji, gdyż w dyspozycji art. 594 k.s.h. nieumyślność jako znamię strony podmiotowej w ogóle się nie pojawia (art. 8 k.k.).

Przy przyjęciu natomiast, że zachowania stypizowane w komentowanym przepisie są pozakodeksowymi wykroczeniami, do których ma zastosowanie część ogólna kodeksu wykroczeń, należałoby uznać, że można je popełnić zarówno umyślnie, jak i nieumyślnie (art. 5 k.w.).

Przyjmując inny charakter odpowiedzialności osób naruszających omawiany przepis, zasadne staje się rozważenie, czy odpowiedzialność ta staje się odpowiedzialnością obiektywną, przy której strona podmiotowa nie odgrywa żadnej roli. Zdaniem Sądu drugiej instancji, powstało pytanie, czy ma to być niezdefiniowana odpowiedzialność o charakterze deliktu prawa cywilnego – jakaś swoista odpowiedzialność dyscyplinarna o charakterze cywilnoprawnym – czy też grzywna nakładana w celu przymuszenia do wypełnienia ciążących na osobie ukaranej jej ustawowych obowiązków. Wtedy jednak, zdaniem Sądu Okręgowego, zastanawiająca jest redakcja tego przepisu, zasadniczo odbiegająca np. od art. 24 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym.

M.M.

*

III CZP 36/15

„Czy sprawa o zasądzenie od autora materiału prasowego i wydawcy czasopisma zadośćuczynienia pieniężnego za krzywdę doznaną na skutek naruszenia dóbr osobistych spowodowaną opublikowaniem materiału prasowego jest sprawą o roszczenie wynikające z Prawa prasowego, o której mowa w art. 17 pkt 3 k.p.c.?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 2 kwietnia 2015 r., II Ca 58/15, A. Mikołajewski, D. Iskra, J. Misztal-Konecka)

Sąd Okręgowy wskazał na stanowisko doktryny krytykującej brak precyzji terminologicznej (art. 17 pkt 3 k.p.c. – „roszczenia wynikające z prawa prasowego”, tytuł rozdziału 8 Prawa prasowego – „Postępowanie w sprawach prasowych”, czy też art. 50 Prawa prasowego – „postępowania w sprawach wynikających z niniejszej ustawy”) oraz to, że nie ma regulacji postępowania cywilnego w sprawach prasowych, poza fragmentarycznym unormowaniem postępowania dotyczącego sprostowania.

Oprócz dominującego zapatrywania, że właściwość rzeczowa sądów okręgowych obejmuje – bez względu na charakter i wartość przedmiotu sporu – roszczenia wynikające z Prawa prasowego, Sąd Okręgowy odnotował również poglądy wskazujące, iż w sprawach o ochronę dóbr osobistych w razie dochodzenia roszczeń majątkowych o wartości poniżej 75 000 złotych właściwy jest sąd rejonowy.

Zasadniczą wątpliwość Sądu drugiej instancji wzbudziła kwestia, czy sprawą prasową w rozumieniu art. 17 pkt 3 k.p.c., jest sprawa, w której materialnoprawna podstawa dochodzonego roszczenia wskazana jest wyłącznie w Prawie prasowym, czy też pojęcie takiej sprawy rozumieć należy szerzej, jako związanej z wykonywaniem działalności prasowej w rozumieniu art. 37 Prawa prasowego.

Zdaniem Sądu Okręgowego, za ścisłą wykładnią art. 17 pkt 3 k.p.c. przemawia jej wyjątkowy charakter, a także wykładnia systemowa, jednak istnieją racje uzasadniające odmienne stanowisko. W tym kontekście Sąd drugiej instancji odwołał się do *rationis legis* przekazania w 1991 r. do właściwości sądu okręgowego jako sądu pierwszej instancji wszelkich spraw powstałych na gruncie naruszenia przepisów Prawa prasowego, a także podkreślił wagę społeczną tych spraw.

Wskazał również na normy kolizyjne przewidziane w art. 24 § 3 k.c. i art. 37 Prawa prasowego. Uznał, że podstawę materialnoprawną roszczenia o zadośćuczynienie pieniężne za krzywdę wyrządzoną publikacją prasową stanowi art. 24 § 2 w związku z art. 448 k.c. w związku z art. 37 i 38 Prawa prasowego, co uzasadniałoby wniosek o właściwości sądu okręgowego do rozpoznania takiej sprawy niezależnie od wartości przedmiotu sporu.

Na zakończenie Sąd Okręgowy stwierdził, że argumenty oparte na wykładni literalnej i systemowej nie pozwalają na jednoznaczne rozstrzyg-

nięcie przedstawionego zagadnienia, a żadna interpretacja art. 17 pkt 3 k.p.c. nie znajduje oczywistego uzasadnienia.

M.M.

*

III CZP 37/15

„Czy przepis artykułu 788 § 1 k.p.c. może stanowić podstawę prawną nadania klauzuli wykonalności przeciwko nabywcy nieruchomości obciążonej hipoteką, który nie jest wymieniony w tytule egzekucyjnym?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z 8 kwietnia 2015 r., II Cz 406/14, J. Kasnowski, A. Pietrzak, T. Adamski)

Sąd drugiej instancji przypomniał, że za dopuszczalnością zastosowania art. 788 § 1 k.p.c. w stosunku do każdorazowego właściciela nieruchomości obciążonej hipoteką Sąd Najwyższy wypowiedział się już w postanowieniach z dnia 26 marca 1971 r., III CRN 553/70 (OSNC 1970, nr 10, poz. 185) oraz z dnia 20 maja 1986 r., III CRN 86/86 (OSNC 1987, nr 9, poz. 139). W doktrynie również został wyrażony pogląd, że art. 788 § 1 k.p.c. stanowi podstawę prawną nadania klauzuli wykonalności przeciwko każdemu kolejnemu właścicielowi rzeczy obciążonej hipoteką, niewymienionemu w tytule egzekucyjnym.

Sąd Okręgowy przytoczył jednak także wyrok z dnia 6 marca 1997 r., I CKU 78/96 (Prok. i Pr. 1997, nr 6, wkładka, s. 38), w którym Sąd Najwyższy stwierdził, że odpowiedzialność dłużnika osobistego z tytułu zaciągniętego kredytu i odpowiedzialność dłużnika rzeczowego, którego nieruchomość została obciążona hipoteką dla zabezpieczenia wiarytelności kredytodawcy, jest odpowiedzialnością *in solidum*, z tym ograniczeniem, że egzekucja prowadzona w stosunku do dłużnika rzeczowego może być skierowana wyłącznie do obciążonej hipoteką nieruchomości, co powinno znaleźć wyraz w wyroku. Pogląd ten, zdaniem Sądu drugiej instancji, stawia pod znakiem zapytania możliwość zastosowania wobec dłużnika rzeczowego art. 788 § 1 k.p.c., skoro bowiem dłużnik rzeczowy ponosi odpowiedzialność *in solidum* z dłużnikiem osobistym,

to nie można mówić o przejściu obowiązku w rozumieniu tego przepisu. Ze stanowiska tego wynika, że dłużnik rzeczowy, nabywając nieruchomości obciążoną hipoteką, jest nowym podmiotem wstępującym do stosunku zobowiązaniowego, a skoro tak, to wierzyciel hipoteczny, chcąc prowadzić egzekucję z przedmiotowej nieruchomości, musi najpierw wytoczyć powództwo przeciwko dłużnikowi rzeczowemu o zapłatę. Próba uzyskania tytułu wykonawczego przez art. 788 § 1 k.p.c. jest w takiej sytuacji niemożliwa.

W ocenie Sądu Okręgowego, wymieniony przepis, oczywiście po spełnieniu zawartych w nim wymagań, powinien mieć zastosowanie w razie zbycia nieruchomości przez dłużnika osobistego z ujawnioną w księdze wieczystej hipoteką innej osobie, w sytuacji, w której egzekucja względem tego dłużnika okaże się bezskuteczna. W taki sposób wierzyciel hipoteczny powinien mieć możliwość uzyskania tytułu wykonawczego przeciwko dłużnikowi rzeczowemu.

Sąd drugiej instancji stwierdził, że w sprawie doszło do przejścia obowiązku w rozumieniu art. 788 § 1 k.p.c. Zauważył, że początkowo dłużnik osobisty, z racji ustanowienia hipoteki na jego nieruchomości zabezpieczającej wierzytelność, jest także dłużnikiem rzeczowym, zatem kumuluje on w sobie odpowiedzialność osobistą i rzeczową. Z tego wynika, że w przypadku niezaspokojenia wierzyciela w inny sposób, jest zobowiązany znosić egzekucję skierowaną do nieruchomości. Wobec tego uzasadnione jest stwierdzenie, że skoro po powstaniu tytułu egzekucyjnego lub w toku sprawy przed jego wydaniem dłużnik zbył nieruchomość z wpisaną do księgi wieczystej hipoteką na rzecz wierzyciela, to tym samym przeniósł on na nabywcę obowiązek znoszenia egzekucji skierowanej do tej nieruchomości, z tym że odpowiedzialność nabywcy w takiej sytuacji, z powodu braku węzła obligacyjnego pomiędzy nim a wierzycielem, ulega ograniczeniu do tej nieruchomości i do wysokości sumy wpisanej hipoteki.

Sąd Okręgowy wskazał, że wpis hipoteki w księdze wieczystej ma decydujące znaczenie dla zakresu nadawanej klauzuli wykonalności, nie zaś treść tytułu egzekucyjnego wystawionego przeciwko dłużnikowi osobistemu. Według Sądu drugiej instancji, przyjmując taką wykładnię art. 788 § 1 k.p.c. za uzasadnioną, nie można podzielić poglądu o odpowiedzialności *in solidum* dłużnika rzeczowego. Oczywiście, na-

bywca może zwolnić się z obowiązku, który na niego przeszedł, uiszczając wierzycielowi kwotę, na jaką opiewa hipoteka, jednakże ma to charakter wtórny. Sąd Okręgowy podkreślił, że zastosowanie art. 788 § 1 k.p.c. w takiej sytuacji ma uzasadnienie praktyczne, pozwala bowiem wierzycielowi na szybsze uzyskanie zaspokojenia swojej wierzytelności i tym samym utrudnia ewentualne próby udaremnienia skierowania egzekucji do nieruchomości podejmowane przez nieuczciwych dłużników.

M.M.

*

III CZP 39/15

„Czy w związku z wnioskiem wierzyciela o przeprowadzenie egzekucji z ruchomości dłużnika (art. 844 i nast. k.p.c.) – w stanie prawnym w dacie wszczęcia postępowania egzekucyjnego 26 maja 2000 r. – bezczynność organu egzekucyjnego przy braku czynności wierzyciela po wysłuchaniu go w trybie art. 827 k.p.c. – prowadzi do umorzenia postępowania z mocy prawa z art. 823 k.p.c.?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 12 marca 2015 r., V Cz 104/15, Z. Wilczyńska, D. Soroka, B. Janiak)

W związku ze sprzecznymi orzeczeniami sądów powszechnych Sąd Okręgowy powziął wątpliwość co do oceny przesłanek umorzenia postępowania egzekucyjnego z mocy prawa (art. 823 k.p.c.). Jego zdaniem, wierzyciel jest dysponentem postępowania i on decyduje, w jakim rozmiarze ma być prowadzona egzekucja, w granicach określonych przez tytuł wykonawczy. Wierzyciel decyduje również o sposobie, w jaki komornik ma prowadzić egzekucję, wskazany więc przez niego sposób egzekucji wiąże organ egzekucyjny i uniemożliwia prowadzenie egzekucji w inny możliwy sposób. Wierzyciel, wnosząc o egzekucję skierowaną do ruchomości, nie jest zobligowany do ich wskazania jako konkretnie oznaczonych. Tym samym, wobec braku możliwości zlecenia komornikowi poszukiwaniu majątku dłużnika,

w postępowaniu egzekucyjnym wszczętym w dniu 26 maja 2000 r. – gdyż art. 797¹ k.p.c. został dodany do kodeksu postępowania cywilnego ustawą z dnia 2 lipca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 172, poz. 1804) – wątpliwość Sądu Okręgowego wzbudził skutek, jaki należy przyjąć przy braku aktywności komornika w realizacji wniosku wierzyciela, jak też w odniesieniu do koniecznych czynności wierzyciela do prowadzenia tej egzekucji.

Sąd Okręgowy wskazał, że komornik dokonał czynności w trybie art. 827 k.p.c. Milczenie wierzyciela po wysłuchaniu zostało ocenione przez część sądów jako prowadzące do umorzenia postępowania egzekucyjnego, natomiast niektóre opowiedziały się za brakiem ziszczenia się przesłanek skutkujących umorzeniem postępowania z mocy prawa. Sąd drugiej instancji przytoczył wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2008 r., IV CSK 16/08 (nie publ.), w którym stwierdzono, że beczynność wierzyciela istnieje tylko wtedy, gdy jest on obowiązany do dokonania czynności niezbędnej do dalszego prowadzenia postępowania egzekucyjnego, a art. 823 k.p.c. nie ma zastosowania w razie beczynności komornika.

Odnosząc się do wniosku wierzyciela, Sąd Okręgowy powziął wątpliwość co do zasadności stanowiska w przedmiocie oceny skutku braku czynności komornika (nieumorzenie postępowania egzekucyjnego wobec jego bezskuteczności), jak też skutku braku czynności wierzyciela prowadzących do umorzenia tego postępowania z mocy prawa.

M.M.

*

III CZP 40/15

„Czy prezydent miasta reprezentujący Skarb Państwa w postępowaniu o aktualizację opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego może umocować pracownika urzędu miasta do złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu dotychczasowej wysokości opłaty, czy jednak czynność ta w zakresie aktualizacji opłaty jako

czynność cywilnoprawna należy do wyłącznej kompetencji prezydenta miasta?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 14 kwietnia 2015 r., IX Ca 948/14, A. Żegarska, M. Wieczorkiewicz, J. Barczewski)

Stosunek użytkownika wieczystego gruntu unormowany został częściowo w kodeksie cywilnym i częściowo w przepisach ustawy o gospodarce nieruchomościami. Przepisy należące do strefy prawa publicznego, w tym art. 77–81 u.g.n., zostały sformułowane przy zastosowaniu metody administracyjnoprawnej, stosownie do której jedna strona kształtuje w sposób władczy sytuację prawną użytkownika wieczystego.

W ocenie Sądu Okręgowego, pismo wypowiedające stawkę opłaty za użytkowanie wieczyste nie zmienia w sposób władczy (imperatywny) wysokości dotychczasowej stawki opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego, ale w ramach równorzędności podmiotów stosunków cywilnoprawnych wypowiedza dotychczasową stawkę opłaty, pouczając o możliwości nieprzyjęcia oferty oraz informując o dalszym trybie działania możliwym do podjęcia przez użytkownika wieczystego. W konsekwencji, wypowiedzenie dotychczasowej stawki opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego następuje w ramach realizacji uprawnień cywilnoprawnych właściciela nieruchomości obciążonej użytkowaniem wieczystym, a nie w następstwie realizowania przepisów prawa administracyjnego.

Sąd drugiej instancji doszedł do wniosku, że prezydent miasta, jako organ reprezentujący Skarb Państwa w sprawach gospodarowania nieruchomością będącą własnością Skarbu Państwa, która została oddana w użytkowanie wieczyste, jest uprawniony do podejmowania w imieniu właściciela czynności w zakresie użytkowania wieczystego. Powziął jednak wątpliwość, czy istnieje możliwość udzielenia pełnomocnictwa przez prezydenta miasta w zakresie działań w sferze cywilnoprawnej pracownikowi urzędu miasta. Użyte w art. 39 ustawy o samorządzie gminnym sformułowanie – „wydawanie decyzji w indywidualnych sprawach z zakresu administracji publicznej” – według wykładni literalnej i celowościowej oznacza raczej władcze działanie, czyli rozstrzyganie spraw administracyjnych w formie władczej, decyzją administracyjną, którą

uprawniony organ dokonuje konkretyzacji przepisu prawa materialnego w określonym stanie faktycznym. Potwierdza to charakter wypowiedzenia dotychczasowej stawki opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego, które następuje w ramach realizacji uprawnień cywilnoprawnych, a nie w następstwie sprawowania jurysdykcji administracyjnej.

Wątpliwości Sądu spotęgował problem ustalenia jakiego rodzaju pełnomocnictwo wchodziłoby w rachubę.

M.M.

GLOSY

prawo cywilne materialne

Testament nie może być uznany za rzecz zależoną w rozumieniu art. 183 § 1 w związku z art. 45 k.c., uzasadniająca – na podstawie art. 186 k.c. – żądanie znaleźnego, odpowiadającego dziesiątej części wartości spadku.

(wyrok z dnia 27 czerwca 2007 r., II CSK 121/07, S. Dąbrowski, M. Bączyk, *J. Górski*, OSNC-ZD 2008, nr B, poz. 41)

Glosa

Grzegorz Wolaka, Edukacja Prawnicza 2013, nr 3, s. 34

Autor uznał, że tylko testament inkorporowany w dokumencie (przedmiocie materialnym) może być rozważany w kategoriach rzeczy. Jego zdaniem, do dopuszczonej prawem formy testamentu ustnego unormowanego w art. 952 k.c. omawiane zagadnienie prawne w ogóle się nie odnosi. Za rzecz w takim przypadku uznane może być jedynie pismo stwierdzające *ex post* treść testamentu ustnego (art. 952 § 2 k.c.), które nie jest testamentem, lecz tylko oświadczeniem wiedzy.

Komentator wskazał na istniejącą, jego zdaniem, niespójność między tezą orzeczenia a fragmentem uzasadnienia, w którym Sąd Najwyższy odmawia testamentowi jako dokumentowi przymiotu rzeczy. Autor stwierdził, że skoro testament nie jest rzeczą, to zbędne jest rozważanie, czy jako rzecz może być uznany za rzecz zależoną w rozumieniu art. 183 § 1 k.c.

Komentator stwierdził, że testament własnoręczny jest rzeczą ruchomą w rozumieniu kodeksu cywilnego, co prawda wyłączoną z obrotu (*res extra commercio*), ale będącą materialną częścią przyrody i mającą charakter samoistny. Nie zgodził się ze stwierdzeniem, że testament nie może być rzeczą zgubioną, znaną następnie przez znalazcę. Poddał krytyce pogląd, że o zaliczeniu danego przedmiotu materialnego do rzeczy decyduje m.in. jego wartość majątkowa oraz możliwość – jak w przypadku papierów wartościowych – pełnienia funkcji płatniczej i zastępowania pieniądza w sensie możliwości umarzania zobowiązań.

Komentator zaaprobował natomiast samo rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w postaci oddalenia skargi kasacyjnej powódki.

Głosę częściowo aprobującą opracował M. Rzewuski (PS 2010, nr 1, s. 140).

M.M

*

Określenie w ofercie ceny brutto z uwzględnieniem nieprawidłowej stawki podatku od towarów i usług stanowi błąd w obliczeniu ceny, jeżeli nie ma ustawowych przesłanek wystąpienia omyłki (art. 89 ust. 1 pkt 6 w związku z art. 87 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych, jedn. tekst: Dz.U. 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.).

(uchwała z dnia 20 października 2011 r., III CZP 52/11, Z. Kwaśniewski, A. Kozłowska, G. Misiurek, OSNC 2012, nr 4, poz. 44; BSN 2011, nr 10, s. 7; Rej. 2012, nr 4, s. 163)

Glosa

Ryszarda Szostaka, Prawo Zamówień Publicznych 2011, nr 4, s. 82

Glosator stwierdził, że możliwość dokonania jakiegokolwiek korekty w treści oferty, zwłaszcza z punktu widzenia stopnia „istotności”, trzeba każdorazowo rozpatrywać indywidualnie, na tle okoliczności konkretnego przypadku. Ponadto niezasadne jest stanowisko, że każdy wykonawca

ma być traktowany w ten sam sposób, część bowiem wykonawców jest zwolniona z podatku od towarów i usług, inni zaś – w zależności od sytuacji prawnej i faktycznej – płacą go w innej wysokości. Autor zauważył również, że uchwała Sądu Najwyższego stawia pod znakiem zapytania dopuszczalność zachowania przez zamawiającego swoistej „neutralności” w sprawie podatku od towarów i usług. „Neutralność” ta, która powstała wobec rozbieżności interpretacyjnych w orzecznictwie, odnosiła się do przypadku żądania podania przez każdego wykonawcę ceny brutto za oferowany przedmiot zamówienia (bez szczegółowego wskazania podstawy obliczania podatku od towarów i usług), która w konsekwencji pozwalała na porównywanie ofert i wyboru najkorzystniejszej.

Głosę do wskazanej uchwały opracował również G. Pawlak (Fin.Kom. 2012, nr 6, s. 70 – *vide* niżej).

J.B.

*

Glosa

Grzegorza Pawlaka, *Finanse Komunalne* 2012, nr 6, s. 70

Zdaniem glosatora, komentowana uchwała stanowi istotny wkład judykatury w celu usunięcia rozbieżności występujących w prawie administracyjnym, jednakże – jego zdaniem – stanowisko Sądu Najwyższego, uwzględniając praktyczny punkt widzenia, jest zbyt daleko idące. Niezasadne jest nałożenie na zamawiającego obowiązku badania elementów oferty, do którego na etapie wystawiania faktur powołane są organy kontroli skarbowej. Glosator zauważył, że zarówno złożona oferta, jak i zawarta na jej podstawie umowa nie może być uznana za obciążoną w całości sankcją nieważności ze względu na naruszenie przepisów bezwzględnie obowiązujących. Przychylił się do stanowiska, że sankcją nieważności obciążone jest jedynie postanowienie umowy określające niewłaściwą stawkę podatku od towarów i usług. Stwierdził, że określenie w umowie o zamówienie publiczne stawki podatku od towarów i usług miało być czymś innym niż jedynie *naturalia negotii* umowy.

J.B.

W wypadku przyjęcia art. 629 lub 632 § 2 k.c. jako podstawy prawnej modyfikacji wynagrodzenia wykonawcy robót budowlanych wykonywanych na podstawie umowy zawartej w trybie zamówienia publicznego, art. 144 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych ma zastosowanie tylko w takim zakresie, w jakim w odniesieniu do art. 629 lub 632 § 2 k.c. określa dopuszczalność zmian umowy.

(wyrok z dnia 4 lutego 2011 r., III CSK 143/10, H. Wrzeszcz, T. Bielska-Sobkowicz, M. Szulc, PZP 2011, nr 3, s. 90)

Glosa

Grzegorza Koziela, Prawo Zamówień Publicznych 2011, nr 3, s. 97

Glosa ma charakter aprobujący.

Komentator wskazał, że komentowany wyrok odnosi się wprost do art. 144 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych w brzmieniu obowiązującym do dnia 23 października 2008 r. Uznał jednak, że generalny cel i funkcje tego przepisu, a zwłaszcza wynikająca z jego treści ochrona interesu publicznego przez utrzymanie uprzywilejowanej pozycji zamawiającego jako strony umowy, nie uległy zmianie.

Glosator podzielił pogląd Sądu Najwyższego, że modyfikacja istotnego elementu treści umowy o zamówienie publiczne (w analizowanym wypadku wysokości wynagrodzenia) mogła nastąpić tylko wyjątkowo, w przypadkach przewidzianych w art. 144 ust. 1 Pr.z.p., jeżeli strony tej umowy złożyły w tym zakresie zgodne oświadczenia woli. Zaaprobował także stanowisko, że przepis ten nie jest samodzielną podstawą prawną żądania zmiany umowy o zamówienie publiczne. Uznał, że na gruncie obowiązujących przepisów podstawą żądania zmiany istotnych postanowień umowy mogą być stanowiące załączniki do umowy o zamówienie publiczne stosowne postanowienia ogłoszenia o zamówieniu lub specyfikacji istotnych warunków zamówienia, wprowadzone z uwzględnieniem przepisu art. 140 ust. 1 Pr.z.p. i przewidujące możliwość wskazanej zmiany tej umowy – w przypadku zaistnienia warunków określonych przez zamawiającego – w szczególności w drodze jednostronnego oświadczenia woli wykonawcy zawierającego żądanie zmiany umowy.

Komentator podkreślił, że szczególne znaczenie dla modyfikacji umowy o zamówienie publiczne może mieć tzw. klauzula nadzwyczajnej zmiany stosunków (*rebus sic stantibus*) przewidziana w art. 357¹ k.c. (w postaci generalnej, uniwersalnej) lub w art. 632 § 2 k.c. (w wersji „zmiany stosunków, której nie można było przewidzieć” dotyczącej konkretnej umowy – o dzieło).

Zdaniem autora, zastosowanie art. 357¹ k.c. do zmiany wysokości wynagrodzenia jest z perspektywy formalnoprawnej dopuszczalne także w świetle obecnej treści art. 144 ust. 1 Pr.z.p., nawet wtedy, gdy w ogłoszeniu o zamówieniu lub specyfikacji istotnych warunków zamówienia zamawiający przewidział – w określonych sytuacjach – możliwość jednostronnej zmiany kontraktu przez wykonawcę w tym zakresie albo dopuścił możliwość zmiany, jednak tylko, jeżeli modyfikacja ta spełnia określone warunki i jedynie w drodze zawarcia stosownego aneksu. Komentator uznał ponadto, że zarówno w poprzednim, jak i w obecnym brzmieniu art. 144 ust. 1 Pr.z.p. nie stanowi przepisu o charakterze *lex specialis* względem art. 357¹ k.c., gdyż inne są zakresy regulacji tych przepisów. Dla glosatora oznacza to, że art. 144 ust. 1 Pr.z.p. nie zwęża zakresu stosowania klauzuli nadzwyczajnej zmiany stosunków jako szczególnej, wyjątkowej i uniwersalnej podstawy ingerencji sądu powszechnego w treść stosunku zobowiązaniowego, którym jest umowa o zamówienia publiczne.

Stosowanie art. 357¹ k.c. w konkretnym wypadku, nie tylko w zakresie żądania zmiany wysokości świadczenia, ale także żądania zmiany sposobu spełnienia świadczenia lub rozwiązania umowy, zależy od spełnienia przesłanek w nim przewidzianych i nie powinno być uzależnione od spełnienia wymagań przewidzianych w art. 144 ust. 1 Pr.z.p. Zdaniem autora, podobnie jak w wypadku wniosków dotyczących art. 357¹ k.c., odmienne zakresy normowania art. 144 ust. 1 Pr.z.p. oraz art. 629 i 632 § 2 k.c. wyłączają rozpatrywanie występowania między art. 144 ust. 1 Pr.z.p. a tymi przepisami relacji *lex specialis derogat legi generali* i wywodzenie wniosków o pierwszeństwie stosowania określonych przepisów przed innymi.

M.M.

Będącej podatnikiem podatku od towarów i usług stronie umowy zamiany, do której ma zastosowanie art. 15 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (jedn. tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 ze zm.), nie przysługuje na podstawie tego przepisu w związku z art. 56 k.c. roszczenie wobec kontrahenta o zapłatę kwoty równej podatkowi od towarów i usług, obliczonemu od wartości świadczenia kontrahenta, jeżeli w umowie nie zastrzeżono zapłaty tej kwoty.

(uchwała z dnia 25 listopada 2010 r., III CZP 83/10, K. Zawada, M. Kocon, H. Wrzeszcz, OSNC 2011, nr 6, poz. 66; BSN 2010, nr 11, s. 11; Wspólnota 2010, nr 50, s. 28; NPN 2010, nr 4, s. 119; Rej. 2011, nr 1, s. 153; Rej. 2011, nr 7–8, s. 194)

Glosa

Rafała Szostaka, Prawo Zamówień Publicznych 2011, nr 1, s. 93

Glosa ma charakter aprobujący.

Autor zaaprobował pogląd, że należy odróżniać stosunek publicznoprawny, łączący podatnika podatku od towarów i usług z organem podatkowym, od stosunku cywilnoprawnego, zachodzącego pomiędzy stronami czynności cywilnoprawnej (umowy) podlegającej podatkowi od towarów i usług. Podatnikiem jest dostawca towaru lub wykonawca usługi (robót), a nie zamawiający, choć dostawca ma prawo, a nie obowiązek doliczyć sobie do ceny podatek od towarów i usług przy zawieraniu umowy, z tym że ostatecznie powiększenie ceny o podatek od towarów i usług zależy od zgodnej woli obu stron umowy. Jeśli jednak podatek od towarów i usług nie zostanie uwzględniony w strukturze umówionej ceny należnej za przedmiot świadczenia niepieniężnego albo uwzględniony w niższej wysokości (stawce), brak podstaw do żądania jego „wyrównania” po zawarciu umowy w formie późniejszej dopłaty.

Glosator wskazał, że ustaloną w umowie, także o zamówienie publiczne, cenę lub wynagrodzenie należy uważać, w braku odmiennej woli stron, za cenę (wynagrodzenie) brutto w rozumieniu przepisów o podatku od towarów i usług oraz ustawy o cenach, czyli zawierającą już kwotę odpowiadającą temu podatkowi. Stawka podatku od towarów

i usług, zdaniem komentatora, nie działa więc automatycznie i musi być objęta wolą stron umowy.

Autor podzielił stanowisko Sądu Najwyższego dotyczące cenotwórczego charakteru podatku od towarów i usług i stwierdził, że pozostaje w zbieżności z wcześniejszym poglądem, wyrażonym w uchwale z dnia 21 lipca 2006 r., III CZP 54/06 (OSNC 2007, nr 5, poz. 66), iż zmiana, a zwłaszcza podwyższenie stawek podatku od towarów i usług pozostaje bez wpływu na wysokość świadczenia pieniężnego określonego w zawartej już umowie o zamówienie publiczne.

M.M.

*

Nabywca nieruchomości uregulowanej w księdze wieczystej nie może powoływać się na błąd (art. 84 k.c.) co do stanu prawnego nieruchomości i obciążenia jej hipoteką, jeżeli przed zawarciem umowy kupna nieruchomości nie zapoznał się z treścią księgi wieczystej, poprzestając na oświadczeniu zbywcy o braku obciążenia (art. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece, jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 707 ze zm.).

(wyrok z dnia 13 grudnia 2012 r., IV CSK 204/12, I. Gromska-Szuster, W. Katner, A. Kozłowska, Rej. 2014, nr 1, s. 167)

Glosa

Igora Zduńskiego, Kwartalnik Sądowy Apelacji Gdańskiej 2015, nr 1, s. 69

Autor zaaprobował pogląd Sądu Najwyższego, że konsekwencją zasady jawności ksiąg wieczystych – uznanej za fundamentalną zasadę funkcjonowania ksiąg wieczystych – jest przewidziana w art. 2 zdanie drugie ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece nieskuteczność powoływania się na niezajomość dokonanych wpisów i uczynionych wzmianek o złożonych wnioskach o wpis. Strona czynności prawnej mającej za przedmiot nieruchomość, dla której założono księgę wieczystą, nie może poprzestać na oświadczeniu kontrahenta

o stanie prawnym nieruchomości, a jeżeli zaniechała sprawdzenia stanu nieruchomości w księdze wieczystej, nie może powoływać się na błąd polegający w szczególności na nieświadomości istnienia obciążeń prawnorzeczowych.

Komentator podzielił także stanowisko Sądu Najwyższego, że nie można przyjmować domniemania udzielenia pełnomocnikowi procesowemu również pełnomocnictwa materialnoprawnego do przyjęcia oświadczenia kontrahenta umowy o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu. Oświadczenie takie jest złożone skutecznie, gdy zostało doręczone stronie osobiście, tak że mogła zapoznać się z jego treścią, lub zostało doręczone pełnomocnikowi ustanowionemu do tej szczególnej czynności prawnej.

Głosę do komentowanego wyroku opracował także M. Królikowski (MoP 2014, nr 12, s. 649). Omówili go również w „Przeglądach orzecznictwa”: Z. Strus (Pal. 2013, nr 3–4, s. 200) oraz M. Bączyk (M.Pr.Bank. 2013, nr 10, s. 36).

K.P.

*

Nagroda wypłacona sportowcowi w ramach tzw. umowy sponsorskiej za zdobycie medalu olimpijskiego stanowi jego majątek osobisty.

(wyrok z dnia 23 maja 2013 r., I CSK 515/12, A. Górski, I. Gromska-Szuster, K. Strzelczyk, OSNC 2014, nr 2, poz. 17; OSP 2014, nr 3, poz. 29; BSN 2013, nr 7, s. 16; MoP 2014, nr 3, s. 145; Rej. 2013, nr 9, s. 172; Rej. 2014, nr 1, s. 174)

Glosa

Wojciecha Robaczyńskiego, Studia Prawno-Ekonomiczne 2014, t. 93, s. 115

Glosa ma charakter krytyczny.

W ocenie autora, stanowisko Sądu Najwyższego jest dyskusyjne i nie zasługuje na pełną aprobatę. Sąd Najwyższy, jak zauważył glosator,

nie uwzględnił współczesnych uwarunkowań sportu wyczynowego, a w szczególności daleko idącej profesjonalizacji wielu dyscyplin. Nadmiernie także zaakcentował to, że nagroda uzyskana przez sportowca na podstawie umowy sponsorskiej była nagrodą za wyjątkowe i wybitne osiągnięcia, tj. zdobycie złotych medali olimpijskich.

Wskazane w uzasadnieniu kryterium osiągnięć wybitnych lub wyjątkowych, jak podkreślił autor glosy, nie jest zgodne z brzmieniem art. 33 pkt 8 k.r.o. Przepis ten mówi o „nagrodach za osobiste osiągnięcia” i nie określa kryterium „osiągnięcia wybitne”. Zdaniem autora, o zakwalifikowaniu nagród otrzymanych za osiągnięcia sportowe powinien decydować charakter działalności sportowca – profesjonalny lub amatorski. Profesjonalne uprawianie sportu należały uznać za aktywność równoważną innym rodzajom aktywności zawodowej, a nagrody za wyczyny sportowe traktować na równi z nagrodami pracowniczymi i zaliczać je do majątku wspólnego małżonków. Nagrody otrzymywane w związku z amatorskim uprawianiem sportu, z natury rzeczy niestanowiącym obszaru działalności zawodowej, stanowią majątek osobisty sportowca-amatora.

Podsumowując, autor glosy podniósł, że zajęte przez Sąd Najwyższy stanowisko, pozwalające zaliczać nagrody uzyskiwane przez profesjonalnego sportowca do jego majątku osobistego, może prowadzić do pokrzywdzenia małżonka sportowca, gdy małżonkowie pozostają w ustroju wspólności majątkowej.

Glosy do komentowanego wyroku opracowali także: M. Nazar (OSP 2014, nr 3, poz. 29), M. Zuchowicz (Pal. 2014, nr 7–8, s. 162) oraz A. Lutkiewicz-Rucińska (OSP 2014, nr 12, poz. 118).

K.P.

*

teza oficjalna

Sporządzenie testamentu ustnego nie jest wyłączone, mimo niemożności porozumiewania się przez testatora z otoczeniem za pomocą mowy, jeżeli mógł przekazać swą wolę na wypadek śmierci

w inny sposób zrozumiwały dla świadków testamentu, np. znakami słownymi lub pojedynczymi słowami.

teza opublikowana w „Nowym Przeglądzie Notarialnym”

Jeżeli spadkodawca w chwili testowania nie mógł porozumieć się z otoczeniem za pomocą mowy, nie było wykluczone sporządzenie ważnego testamentu ustnego przez podanie woli w inny sposób, przy pomocy znaków słownych i pojedynczych słów wyrażających dyspozycje, co i komu z jego majątku ma przyspaść, w sposób zrozumiwały dla świadków.

(postanowienie z dnia 13 czerwca 2013 r., IV CSK 688/12, M. Wysocka, M. Kocon, Z. Kwaśniewski, OSNC-ZD 2014, nr C, poz. 55)

Glosa

Grzegorza Wolaka, Nowy Przegląd Notarialny 2014, nr 4, s. 35

Zdaniem glosatora, zarówno teza glosowanego postanowienia, jak i jego uzasadnienie zasługują na aprobatę.

Za trafnością poglądu wyrażonego w tezie orzeczenia przemawiają przede wszystkim argumenty wykładni celowościowej oraz względy słuszności. Autor zaaprobował postulat podchodzenia z wyjątkową ostrożnością do testamentów ustnych, co wynika z tego, że w przypadku tego typu testamentów ryzyko nadużycia i zniekształcenia rzeczywistej woli testatora jest szczególnie wysokie.

M.S.L.

*

Przepis art. 365¹ k.c. nie wyłącza możliwości określenia w umowie bezterminowej o charakterze ciągłym najwcześniejszego terminu złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy.

(wyrok z dnia 13 czerwca 2013 r., V CSK 391/12, D. Dończyk, I. Gromska-Szuster, B. Ustjanicz, OSNC 2014, nr 2, poz. 22; OSP 2014, nr 11, poz. 103; BSN 2013, nr 10, s. 11; NPN 2013, nr 3, s. 134)

Glosa

Małgorzaty Serwach, Prawo Asekuracyjne 2015, nr 1, s. 81

Glosa ma charakter aprobujący.

Autorka zauważyła, że podjęta przez orzecznictwo problematyka nie spotkała się ze szczególnym zainteresowaniem doktryny prawa cywilnego. Przypomniała, że tradycyjnie dokonuje się w niej podziału stosunków umownych na kontrakty zawierane na czas oznaczony oraz zawierane na czas nieoznaczony (bezterminowe). Wskazała, że umowy należące do pierwszej kategorii cechuje pewność ich obowiązywania przez ściśle określony czas, ale też konieczność akceptacji istnienia zobowiązania do wskazanego przez strony terminu. Zobowiązania bezterminowe mogą natomiast być wcześniej wypowiedziane (w terminach ustalonych przez strony lub ustawodawcę), co w pewien sposób wprowadza niepewność dla kontrahenta.

Glosatorka zwróciła uwagę, że przewidziane przez strony postanowienie dotyczące wypowiedzenia łączy w swej treści pozytywne konsekwencje każdego z przedstawionych rozwiązań, gdyż przewiduje, iż umowa jest bezterminowa, ale nie zostanie wypowiedziana do upływu wskazanego w niej terminu. W jej ocenie, można także wprowadzać postanowienia dalej idące, np. przez wskazanie dodatkowych warunków wypowiedzenia, skoro bowiem pozwala się na prolongatę umowy zawartej na czas ściśle określony, jeżeli nie zostanie ona wypowiedziana w oznaczonym terminie, można uznać za dopuszczalne ograniczenie możliwości wypowiedzenia umowy w określonym terminie. Za takim wnioskiem przemawia też literalna oraz celowościowa wykładnia art. 365¹ k.c.

Głosę częściowo krytyczną do komentowanego wyroku opracowała A. Pyrzyńska (OSP 2014, nr 11, poz. 103).

E.S.

*

Domniemanie przewidziane w art. 105 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (jedn. tekst:

Dz.U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631 ze zm.) obejmuje – na polach eksploatacji określonych zezwoleniem – cały repertuar organizacji zbiorowego zarządzania, w tym utwory zagranicznych twórców oraz artystów wykonawców.

(wyrok z dnia 27 czerwca 2013 r., I CSK 617/12, M. Romańska, G. Miśurek, J. Frąckowiak, OSNC-ZD 2014, nr 4, poz. 62; OSP 2015, nr 3, poz. 30)

Glosa

Moniki Czajkowskiej-Dąbrowskiej, Orzecznictwo Sądów Polskich 2015, nr 3, poz. 30

Glosa ma charakter krytyczny.

Autorka poddała krytyce konstrukcję domniemania legitymacji organizacji zbiorowego zarządzania. Podniosła, że w przypadku ustawowego przymusu zbiorowego zarządu domniemanie rozciągające się na danym polu eksploatacji na wszystkie utwory należące do określonej kategorii jest zbędne, gdyż pochłania je ustawowy przymus zbiorowego zarządu. Za błąd uznała wywodzenie podstawy domniemania z zezwolenia ministra na zbiorowy zarząd. Stwierdziła, że o objęciu przez daną organizację zbiorowym zarządzaniem określonych praw na oznaczonych polach eksploatacji decyduje – obok decyzji ministra – podstawa materialnoprawna zarządu w postaci powierzenia praw organizacji przez samych uprawnionych. Wyraziła zapatrywanie, że domniemanie sformułowane w art. 105 ust. 1 zdanie drugie prawa autorskiego przestaje działać, gdy na danym polu eksploatacji działa więcej niż jedna organizacja zbiorowego zarządzania.

Komentując wywody Sądu Najwyższego dotyczące autorów zagranicznych, autorka odniosła się z aprobatą do zastosowania zasady asymilacji (równego traktowania). Nie zgodziła się natomiast z przypisanego przez Sąd Najwyższy znaczenia zasady asymilacji dla interpretacji domniemania legitymacji organizacji zbiorowego zarządzania. Wskazała, że sposób zarządzania prawa autorskimi nie jest objęty zasadą asymilacji, a poddanie indywidualnych praw podmiotowych przymusowemu zarządowi zbiorowemu może być uznane za naruszenie minimum konwencyjnego przewidzianego konwencją berneńską. Dodała, że warun-

kiem zbiorowego zarządzania na terytorium polskim prawami autorskimi autorów zagranicznych przez polską organizację zbiorowego zarządzania jest zawarcie umów o wzajemnej reprezentacji z organizacjami ze wszystkich krajów, z których pochodzą utwory będące przedmiotem eksploatacji w Polsce.

M.P.

*

Obowiązek przekazania do masy upadłości tego, co na skutek bezskutecznej względnie czynności prawnej dokonanej przez upadłego ubyło z jego majątku, nie jest tożsamy z obowiązkiem złożenia przez nabywcę oświadczenia woli o powrotnym przeniesieniu własności rzeczy i praw stanowiących przedmiot bezskutecznej umowy.

(wyrok z dnia 6 września 2013 r., V CSK 454/12, K. Pietrzykowski, A. Kozłowska, K. Strzelczyk, nie publ.)

Glosa

Stanisława Gurgula, Monitor Prawniczy 2015, nr 7, s. 371

Glosa ma charakter aprobowy.

Autor podzielił poglądy Sądu Najwyższego, stwierdzając, że celowe jest szczegółowe przedstawienie zagadnień wiążących się z instytucją skargi paulińskiej ze względu na różnorodność rozstrzygnięć dotyczących tej instytucji, zapadających w sprawach, w których bezskutecznej czynności prawnej dokonał z pokrzywdzeniem wierzycieli podmiot upadły. Wskazał, że w polskim prawoznawstwie panuje zgoda co do tego, że uznanie przez sąd – na podstawie przepisów art. 527 i nast. k.c. – danej czynności prawnej za bezskuteczną rodzi tylko ten skutek, że wierzyciel uzyskuje uprawnienie do zaspokojenia swojej wierzytelności z majątku należącego do osoby trzeciej, w granicach, w jakich ten majątek powiększył się w wyniku czynności dokonanej przez dłużnika i osobę trzecią.

Należy również przyjąć, że uznanie czynności prawnej dłużnika, dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli, za bezskuteczną w stosunku do wierzyciela, który czynność tę zaskarżył, rodzi tylko tzw. bezskuteczność względną, co oznacza, że czynność ta zachowuje ważność i jako taka kształtuje w pełni wewnętrzny stosunek prawny istniejący między dłużnikiem a osobą trzecią oraz stosunki zewnętrzne powstałe w wyniku czynności między osobą trzecią a wszystkimi innymi podmiotami.

W ocenie komentatora, konstrukcja instytucji regulowanej w art. 527 i nast. k.c. wiąże ściśle ze sobą trzy kategorie podmiotów: pokrzywdzonych wierzycieli oraz dłużnika i osobę trzecią, będących stronami bezskutecznej czynności prawnej. Każdy z tych podmiotów może znaleźć się w stanie upadłości jako przedsiębiorca lub jako konsument. Przepisy art. 127–134 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (jedn. tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 233 – dalej: „Pr.u.n.”) odnoszą się wyłącznie do takiej sytuacji, w której bezskutecznej czynności prawnej dokonał upadły działający jako dłużnik. Oznacza to, że jeśli upadłość zostaje ogłoszona w stosunku do pokrzywdzonego wierzyciela albo do osoby trzeciej, dochodzenie bezskuteczności dokonanych przez nich czynności prawnych nie może odbywać się według zasad i w trybie określonym we wskazanych przepisach, lecz według ogólnych reguł kodeksowych, z uwzględnieniem niektórych przepisów Prawa upadłościowego i naprawczego, dotyczących np. zastępstwa procesowego w sprawie wszczętej przeciwko upadłemu jako osobie trzeciej.

W związku z brzmieniem art. 134 ust. 1 i 2 Pr.u.n. należy wyjaśnić, że czynność prawna upadłego może być bezskuteczna: z mocy samego prawa (art. 127 i 128 Pr.u.n.), na podstawie decyzji sędziego-komisarza (art. 129 i 130 Pr.u.n.), z powództwa wytoczonego przez wierzyciela przed ogłoszeniem upadłości, a rozstrzygniętego przed ogłoszeniem upadłości lub w toku postępowania upadłościowego oraz z powództwa syndyka, zarządcy albo nadzorcy sądowego (art. 132 ust. 1 Pr.u.n.).

Dalszą część glosy autor poświęcił problematyce postanowienia o przekazaniu do masy upadłości przedmiotu bezskutecznej czynności prawnej i dokonał analizy najnowszych poglądów doktryny dotyczących tej problematyki. Odniósł się od użytego w art. 134 ust. 1 Pr.u.n. wyrażenia „podlega przekazaniu do masy upadłości”, rozważając możliwe kierunki jego rozumienia w kontekście definicji słownikowej, oraz użycia

przez ustawodawcę pojęcia „przekazanie” w innych przepisach, m.in. w art. 647 i 652 k.c. oraz art. 366 Pr.u.n.

Glosator wyraził także pogląd, że syndykowi, który dokonuje sprzedaży rzeczy będącej przedmiotem bezskutecznej czynności prawnej, nie jest niezbędne władanie tą rzeczą. Ze względu na kategorię brzmienia art. 134 ust. 1 Pr.u.n., syndykowi przysługuje roszczenie o wydanie rzeczy objętej bezskuteczną czynnością prawną albo o zasądzenie jej równowartości w pieniądzu, gdy przekazanie w naturze jest niemożliwe. W związku z tym, jeśli rzecz objęta bezskuteczną czynnością prawną nie zostanie sprzedana przez syndyka, strony tej czynności powinny przekazać sobie świadczenia spełnione na jej podstawie. W doktrynie panuje zgoda co do tego, że samemu wierzycielowi pauliańskiemu nie przysługuje roszczenie o wydanie rzeczy objętej bezskuteczną czynnością prawną, zarówno na gruncie przepisów k.c., jak i przepisów Prawa upadłościowego.

Wyrok omówił M. Bączyk w „Przeglądzie orzecznictwa” (M.Pr.Bank. 2014, nr 10, s. 58).

R.N.

*

Katalog ciężkich umyślnych przestępstw, których popełnienie może prowadzić do uznania spadkobiercy za niegodnego dziedziczenia, nie jest ograniczony do przestępstw przeciwko osobie spadkodawcy, rodzinie i opiece. Przesłanki określone w przepisach art. 928 § 1 pkt 1 i art. 1008 pkt 2 k.c., choć bardzo podobne, nie są jednak tożsame i nie można wykluczyć przestępstwa przeciwko mieniu. Musi być to jednak umyślne i ciężkie przestępstwo, za które można uznać jedynie takie, które godzi w podstawy egzystencji spadkodawcy (np. spalenie domu, stanowiącego centrum życiowe spadkodawcy, kradzież wózka inwalidzkiego, w konsekwencji czego spadkodawca zostaje pozbawiony możliwości poruszania się).

(wyrok z dnia 9 stycznia 2014 r., V CSK 109/13, T. Bielska-Sobkowicz, W. Katner, B. Ustjanicz, OSP 2015, nr 4, poz. 43)

Glosa

Macieja Tomczuka, *Palestra* 2015, nr 3–4, s. 157

Glosa ma charakter aprobujący.

Dokonaną przez Sąd Najwyższy wykładnię pojęcia przestępstwa przeciwko spadkodawcy na gruncie art. 928 § 1 pkt 1 k.c. autor ocenił jako wyważoną i racjonalną. Podzielił pogląd, że rozumienia tego pojęcia nie można sprowadzać wyłącznie do czynów godzących *stricto* w osobę spadkodawcy. Dodał, że arbitralne wykluczenie określonych typów przestępstw nie ma uzasadnienia z punktu widzenia zarówno brzmienia, jak i *rationis legis* powołanego unormowania. Wyraził zapartywanie, że przestępstwem przeciwko spadkodawcy uzasadniającym uznanie spadkobiercy za niegodnego dziedziczenia może być co do zasady każde przestępstwo, które chociażby pośrednio wymierzone jest lub oddziałuje na sferę prawnie chronionych dóbr materialnych lub niematerialnych spadkodawcy, jeżeli tylko cechuje je umyślność i w świetle okoliczności faktycznych danej sprawy można mu przypisać cechę ciężkości.

Głosę do omawianego wyroku opracował także R.M. Paliwoda (*OSP* 2015, nr 4, poz. 43). Zostanie ona omówiona w następnym numerze „Izby Cywilnej”.

M.P.

*

teza oficjalna

Związek wypowiedzi osoby publicznej naruszającej dobra osobiste innych osób z prowadzoną przez tę osobę działalnością polityczną nie zwalnia jej z odpowiedzialności przewidzianej w art. 24 k.c.

Wypowiedź osoby publicznej, zwłaszcza upowszechniona przez środki masowego przekazu, ma szerszy zakres oddziaływania i może być szczególnie dotkliwa.

teza opublikowana w „Przeglądzie Sejmowym”

Wystosowanie przez osobę prywatną petycji nawet w głośnej społecznie kwestii nie czyni z niej osoby publicznej. W debacie publicznej politycy muszą znosić mocniejszą krytykę, nie oznacza to jednak, że mają więcej swobody w wypowiedziach. Przeciwnie: jako osoby eksponowane muszą bardziej ważyć słowa. Komentarz polityczny nie może deprecjonować osób, krytyka nie może naruzać godności człowieka.

(wyrok z dnia 22 stycznia 2014 r., III CSK 123/13, H. Wrzeszcz, M. Bączyk, A. Owczarek, OSNC 2014, nr 11, poz. 115; BSN 2014, nr 6, s. 10; Rej. 2014, nr 8, s. 160)

Glosa

Iwony Wróblewskiej, Przegląd Sejmowy 2015, nr 1, s. 133

Glosa ma charakter aprobujący.

Glosowane orzeczenie zostało wydane w sprawie o ochronę dóbr osobistych wszczętej z powództwa maturzystów przeciwko europarlamentarzyście. W glosie zauważono, że w demokratycznym społeczeństwie sądy w sposób nieunikniony muszą rozstrzygać spory, których przyczyną są różnice światopoglądowe. Autorka podzieliła przy tym stanowisko Sądu Najwyższego, że do rozstrzygnięcia sporu konieczne było wyważenie dwóch równorzędnych wartości konstytucyjnych – wolności słowa oraz prawa do poszanowania godności i czci.

Zdaniem glosatorki, Sąd Najwyższy zasadnie zastosował obiektywną koncepcję ochrony dóbr osobistych, zgodnie z którą naruszenie dobra osobistego należy rozpatrywać przede wszystkim w granicach przeciętnych ocen społecznych, a nie subiektywnych odczuć osoby uważającej się za pokrzywdzoną.

Krytyka, z jaką spotkało się w mediach orzeczenie Sądu drugiej instancji, nie dotyczyła – w ocenie autorki – meritum sprawy, lecz służyła formułowania niezasadnego zarzutu ideologicznego zaangażowania sądów orzekających w sprawie, ponieważ rozstrzygnięcie kolizji praw chronionych konstytucyjnie uzasadniało ingerencję w wolność wypowiedzi na rzecz poszanowania prawa do dobrego imienia.

Głosę opracowała również A. Niżnik-Mucha (Prz.Sejm. 2015, nr 1, s. 141 – *vide* niżej).

B.W.

*

Glosa

Agaty Niżnik-Muchy, Przegląd Sejmowy 2015, nr 1, s. 141

Glosa ma charakter częściowo aprobujący.

W głosie zauważono, że Sąd Najwyższy odmówił uznania powodów za osoby publiczne, z czym wiązałyby się węższy zakres ochrony prawa do prywatności. W ocenie glosatorki, przyjęta w sprawie ocena statusu powodów wymaga pogłębionej analizy. W głosie przedstawiono proces kształtowania się pojęcia osoby publicznej w sprawach z zakresu dóbr osobistych w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka prowadzący do wniosku, że Trybunał odrzucił pogląd, iż status uczestnika debaty publicznej jest taki sam jak polityka.

W ocenie autorki, upublicznienie petycji powodów w internecie, inaczej niż samo jej przedstawienie dyrektorowi szkoły, było przesłanką do uznania powodów za osoby publiczne w zakresie toczącej się debaty, a więc korzystające z węższej ochrony. Glosatorka zaaprobowała pogląd, że osoby zabierające głos w dyskusji publicznej muszą wykazać podwyższoną tolerancję na krytykę, w tym także brutalne ataki słowne, a ocenie sądu rozstrzygającego spór podlega określenie, czy dana wypowiedź mieści się w granicach dopuszczalnej krytyki.

B.W.

*

Zbycie przez towarzystwo budownictwa społecznego nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym, w którym znajdują się wynajmowane lokale mieszkalne, jest niedopuszczalne, chyba że nie wykracza poza granice przedmiotu działalności towarzystwa

określone w art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1995 r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 255).

(uchwała z dnia 6 czerwca 2014 r., III CZP 24/14, B. Ustjanicz, K. Pietrzykowski, K. Strzelczyk, OSNC 2015, nr 3, poz. 32; OSP 2015, nr 3, poz. 29; BSN 2014, nr 6, s. 6; MoP 2014, nr 13, s. 668; Rej. 2014, nr 8, s. 158; NPN 2014, nr 3, s. 111)

Glosa

Rafała Szczepaniaka, Orzecznictwo Sądów Polskich 2015, nr 3, poz. 29

Glosa ma charakter aprobujący.

Autor zauważył, że znaczna część товариств budownictwa społecznego to spółki komunalne, i zarzucił pominięcie w uzasadnieniu uchwały odwołań do prawa samorządu terytorialnego. Wskazał, że na gruncie ustawy o gospodarce komunalnej spółka komunalna jest traktowana jako jedna z form prawnych wykonywania przez jednostki samorządu terytorialnego swoich zadań z zakresu zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty lokalnej.

Komentator wyróżnił trzy sposoby wyeliminowania możliwości sprzedaży przez товариства budownictwa społecznego nieruchomości zabudowanej budynkiem z lokalami wynajętymi osobom fizycznym: po pierwsze, przez ograniczenie zdolności prawnej товариства, po drugie, przez wprowadzenie specjalnej kategorii własności o ograniczonym uprawnieniach właściciela w zakresie rozporządzania tym prawem podmiotowym, i po trzecie, przez wyłączenie swobody umów товариств budownictwa społecznego w tym zakresie. Omówił następnie koncepcje specjalnej zdolności prawnej osób prawnych oraz ograniczonego zakresu własności przypisanej do podmiotów prawa publicznego.

W dalszej części opracowania glosator przedstawił możliwe sankcje zbycia nieruchomości przez товариства budownictwa społecznego. Stwierdził, że w przypadku sprzeczności czynności prawnej z przepisami innych gałęzi prawa, a zwłaszcza z prawem administracyjnym,

sankcja nieważności nie zawsze występuje. Ostatecznie podzielił stanowisko Sądu Najwyższego zajęte w komentowanej uchwale.

M.P.

prawo cywilne procesowe

Wynikający z art. 378 § 1 k.p.c. obowiązek rozpoznania sprawy w granicach apelacji oznacza zarówno zakaz wykraczania przez sąd apelacyjny poza te granice, jak też nakaz rozważenia wszystkich podniesionych w apelacji zarzutów i wniosków.

(wyrok z dnia 15 listopada 2002 r., V CKN 1348/00, L. Koper, T. Domińczyk, K. Zawada, Izba Cywilna 2003, nr 6, s. 45)

Glosa

Tomasza Demendeckiego, *Studia Iuridica Lubliniensia* 2011, nr 16, s. 307

Glosa ma charakter aprobujący.

Autor podkreślił, że zdaniem Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości stwierdzenie, iż doręczenie pisma sądowego dorosłemu domownikowi może nastąpić wyłącznie w mieszkaniu adresata (art. 138 § 1 k.p.c.). Treść art. 135 k.p.c. pozwala przyjąć na użytek doręczeń, że powinny być one dokonywane tam, gdzie adresat mieszka, a więc pod wskazanym jego adresem. Skoro więc adresem pozwanego jest określony numer budynku w danej miejscowości, należało – w cenie Sądu Najwyższego – przyjąć, że pod tym adresem, w mieszkaniu pozwanego, mogło nastąpić – sposobem wskazanym w art. 138 § 1 k.p.c. – doręczenie nakazu zapłaty.

Glosator przeprowadził rozważania dotyczące miejsca zamieszkania osoby fizycznej, wskazując na złożoność tego pojęcia. Zgodził się z tezą Sądu Najwyższego, że systemowe oparcie się, zgodne zresztą z wyraźnym odesłaniem zawartym w art. 27 § 2 k.p.c., na ustawowej definicji pojęcia „miejsca zamieszkania” osoby fizycznej, jest niewątpliwie wystarczające na użytek art. 27 § 1 k.p.c. Odesłanie to, choć zostało uczynione

bez ograniczeń, nie da się jednak wykorzystać w dalszych regulacjach kodeksowych o doręczeniach, wskazanie bowiem samej miejscowości z reguły nie pozwoli na skuteczne doręczenie.

Jak podkreślił, nie może budzić wątpliwości stwierdzenie, że doręczenie pisma sądowego może nastąpić wyłącznie w mieszkaniu adresata. Zaznaczył jednocześnie, że pojęcie „mieszkanie adresata” nie zostało zdefiniowane w kodeksie postępowania cywilnego.

Glosator zauważył, że treść art. 135 k.p.c. pozwala więc przyjąć na użytek doręczeń – przy jednoczesnej rezygnacji z dosłownego rozumienia „miejsca zamieszkania” – że doręczenia powinny być dokonywane tam, gdzie adresat mieszka, a więc pod wskazanym jego adresem. Nie można natomiast zgodzić się z poglądem prezentowanym w literaturze, że pojęcia „mieszkanie” w rozumieniu art. 135 k.p.c. i „miejsce zamieszkania” w rozumieniu art. 27 § 1 k.p.c. są tożsame i oznaczają nie tylko miejscowość, w której strona przebywa z zamiarem stałego pobytu, ale dokładne określenie adresu „mieszkania” położonego w tej miejscowości.

Biorąc pod uwagę przytoczoną argumentację, autor podzielił stanowisko zajęte przez Sąd Najwyższy w glosowanym orzeczeniu. Wysunął także postulat, by ustawodawca na potrzeby doręczeń dokonał zmian normatywnych i wprowadził autonomiczną siatkę pojęciową, określając w precyzyjny i niebudzący wątpliwości sposób miejsca właściwego doręczenia pism adresatom – osobom fizycznym.

J.S.

*

Rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty na podstawie art. 320 k.p.c. ma ten skutek – wskazany w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 września 1970 r., III PZP 11/70 (OSNCP 1971, nr 4, poz. 61) – że wierzycielowi nie przysługują odsetki od ratalnych świadczeń za okres od daty wyroku do daty płatności poszczególnych rat.

(uchwała z dnia 15 grudnia 2006 r., III CZP 126/06, M. Sychowicz, H. Wrzeszcz, K. Zawada, OSNC 2007, nr 10, poz. 147; OSP 2010, nr 4, poz. 44; BSN 2006, nr 12, s. 9; MoP 2007, nr 2, s. 58; Wspólnota 2007, nr 1, s. 30; NPN 2007, nr 1, s. 55; R.Pr. 2007, nr 5, s. 11)

Glosa

Przemysław Mogielki, *Palestra* 2015, nr 3–4, s. 162

Glosa ma charakter krytyczny.

Komentator opowiedział się za procesowo-materialnym charakterem art. 320 k.p.c. Stwierdził, że modyfikacja łączącego strony stosunku prawnego obejmuje wyłącznie sposób spełnienia świadczenia, nie eliminuje natomiast wcześniejszego stanu opóźnienia lub zwłoki i nie działa *ex tunc*, a sąd nie ma uprawnienia do oddalenia powództwa w zakresie odsetek od zasądzonego świadczenia. Zauważył, że rozłożenie na raty świadczenia zasądzonego wierzycielowi stanowi oddanie dłużnikowi kapitału należącego się wierzycielowi i w związku z tym za korzystanie z takiego kapitału należą się odsetki. Podniósł, że pozbawienie prawa do wynagrodzenia za korzystanie z jego kapitału narusza istotne interesy wierzyciela oraz nie spełnia wymogu efektywności na gruncie ekonomicznej analizy prawa. Zgłosił również zastrzeżenia do twierdzenia, że wydawanie wyroków, które są z jednej strony nieegzekwowalne dla wierzyciela, a z drugiej zagrażające egzystencji dłużnika szkodzi interesowi ogólnemu i podważa sens procesu. Podkreślił, że sytuacja dłużnika nigdy nie jest statyczna, a sens procesu podważa również sytuacja, w której interesy wierzyciela dochodzącego swych uprawnień w dobrej wierze bez naruszenia art. 5 k.c. nie są należycie zabezpieczone. Wskazał ponadto na możliwość dostosowania – z wykorzystaniem nauki ekonomii – obowiązku spłaty dłużnikowi w taki sposób, że jednocześnie wysokość rat będzie dla niego akceptowalna, a wierzyciel otrzyma wynagrodzenie w postaci odsetek.

W konkluzji zajął stanowisko, że sąd, rozkładając zasądzone roszczenie na podstawie art. 320 k.p.c. w szczególnych okolicznościach dotyczących osoby dłużnika, powinien oprocentować poszczególne raty tak, by jednocześnie chronić interes wierzyciela.

Uchwała została opatrzona glosą częściowo aprobującą przez E. Gapską (OSP 2010, nr 4, poz. 44).

M.P.

Legitymacja do wytoczenia powództwa o ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa (art. 78 § 1 k.r.o.) przysługuje także mężczyźnie, który uznał ojcostwo, wiedząc, że nie jest biologicznym ojcem dziecka.

(wyrok z dnia 19 kwietnia 2012 r., IV CSK 459/11, G. Misiurek, A. Kozłowska, Z. Kwaśniewski, OSNC 2012, nr 10, poz. 122; BSN 2012, nr 6, s. 13)

Glosa

Agnieszki Ogrodnik-Kality, Przegląd Prawno-Ekonomiczny 2014, nr 2, s. 132

Glosa ma charakter aprobujący.

Autorka podzieliła stanowisko Sądu Najwyższego. Zwróciła uwagę, że uznanie ojcostwa jest jednym ze sposobów ustalenia pochodzenia dziecka, nie zaś jego „usynowienia”, dlatego jedną z przesłanek jego skuteczności jest zgodność uznania z rzeczywistością, czyli biologicznym pochodzeniem dziecka. Autorka przywołała również pogląd doktryny, zgodnie z którym niewiedza o tym, że dziecko nie pochodzi od uznającego mężczyzny nie została wskazana w ustawie jako warunek przysługiwania spornej legitymacji. Przytoczyła również opinię piśmiennictwa, że oświadczenie o uznaniu dziecka złożone przez mężczyznę, który wiedział, iż nie jest biologicznym ojcem dziecka, to czynność sprzeczna z ustawą.

W ocenie komentatorki pewne wątpliwości może wywołać wykładnia ustawowego terminu do żądania ustalenia bezskuteczności uznania ojcostwa liczonego od dnia, w którym mężczyzna, który uznał dziecko, dowiedział się, że dziecko nie pochodzi od niego. Sądy obu instancji orzekające w sprawie przyjęły, że bieg tego terminu rozpoczął się jeszcze przed złożeniem przez powoda oświadczenia o uznaniu ojcostwa. Sąd Najwyższy natomiast wskazał, że z założenia racjonalności ustawodawcy wynika, iż bieg terminu do kwestionowania skuteczności złożonego oświadczenia nie może rozpocząć się wcześniej niż w dniu złożenia oświadczenia w tym przedmiocie. Glosatorka przychyliła się do stanowiska zajętego przez Sąd Najwyższy.

Krytyczne glosy do wyroku napisały: A. Sylwestrzak (GSP – Prz. Orz. 2012, nr 4, s. 79) i M. Rzewuska (Studia Prawnoustrojowe 2014, nr 24, s. 325).

A.D.

*

Porozumienie małżonków o sposobie utrzymywania kontaktów z dzieckiem po rozwodzie nie zwalnia sądu z obowiązku orzeczenia o tych kontaktach w wyroku rozwodowym (art. 58 § 1 k.r.o.).

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 5 czerwca 2012 r., III CZP 72/11, J. Gudowski, W. Katner, A. Owczarek, H. Pietrkowski, B. Ustjanicz, L. Walentynowicz, M. Wysocka, OSNC 2012, nr 12, poz. 135; BSN 2012, nr 6, s. 7; OSP 2015, nr 3, poz. 28; MoP 2012, nr 13, s. 673; Prok. i Pr. 2013, nr 4, wkładka, poz. 37; Rej. 2012, nr 6, s. 168; RiP 2012, nr 23, s. 95)

Glosa

Anny Tęczy-Paciorek i Marcina Rudnickiego, Orzecznictwo Sądów Polskich 2015, nr 3, poz. 28

Glosa ma charakter częściowo krytyczny.

Autorzy generalnie zgodzili się ze stanowiskiem, że sąd obligatoryjnie musi orzec w wyroku rozwodowym o kontaktach rodziców z małoletnimi dziećmi. Zauważyli, że przy ich ustalaniu prymat powinno mieć dobro małoletniego dziecka, przed interesem jego rodziców. Zakwestionowali natomiast trafność poglądu, że ustalenie w wyroku kwestii kontaktów powinno nastąpić w sposób umożliwiający ich egzekucję. Podnieśli, że tworzenie nieraz „na siłę” orzeczenia w zakresie kontaktów, pomimo iż rodzice nie są w stanie ich w dostateczny sposób wyklarować i proszą sąd rozwodowy o pozostawienie im decyzji w tym zakresie w zależności od potrzeby i okoliczności, może być sprzeczne nie tylko z dobrem małoletniego dziecka, lecz także z interesem obojga rodziców. Za dopuszczalne uznali następujące sformułowanie orzeczenia: „ustalić sposób kontaktowania się rodzica X z małoletnim dzieckiem Y przez

pozostawienie określenia konkretnych terminów i miejsc kontaktów do bieżących ustaleń stron”. Zauważyli przy tym, że jeżeli wzajemne relacje stron ulegną pogorszeniu, mogą wnieść sprawę do sądu opiekuńczego o zmianę wyroku rozwodowego w zakresie punktu dotyczącego kontaktów małoletniego dziecka z rodzicem oraz ustalić konkretny ich czas i miejsce.

Uchwała została omówiona przez Z. Strusa w „Przeglądzie orzecznictwa” (Pal. 2012, nr 9–10, s. 152) oraz przez T. Justyńskiego w opracowaniu „Obowiązek orzeczenia o kontaktach z dzieckiem w wyroku rozwodowym. Uwagi na marginesie uchwały Sądu Najwyższego z 5 czerwca 2012 r.” (Rozprawy cywilistyczne. Księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Edwardowi Drozdowi, red. M. Pecyna, J. Pisuliński, M. Podrecka, Warszawa 2013, s. 673).

M.P.

*

1. Jeżeli sąd w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku nie orzekł o zapisie windykacyjnym, uczestnik postępowania może wystąpić z odrębnym wnioskiem o stwierdzenie nabycia przedmiotu zapisu windykacyjnego.

2. Skuteczność zapisu windykacyjnego podlega ocenie na podstawie prawa obowiązującego w chwili otwarcia spadku.

(uchwała z dnia 7 lutego 2014 r., III CZP 95/13, K. Strzelczyk, B. Myszką, M. Romańska, OSNC 2012 nr 12, poz. 136; BSN 2014, nr 2, s. 7; MoP 2015, nr 4, s. 227; Rej. 2014, nr 2, s. 157; Rej. 2014, nr 4, s. 166; NPN 2014, nr 1, s. 127; Rej. 2014, nr 11, s. 162)

Glosa

Marcina Margońskiego, Rejent 2015, nr 2, s. 111

Glosa jest krytyczna.

Przedmiotem komentowanego orzeczenia była ocena skutków, na tle obecnego stanu prawnego, testamentu notarialnego sporządzonego

przed wprowadzeniem instytucji zapisu windykacyjnego, w sprawie spadkowej po spadkodawcy zmarłym pod rządami nowego prawa.

W ocenie glosatora, rozpoznanie sprawy w zakresie intertemporalnym było zbędne dla rozstrzygnięcia sprawy przez sąd przedstawiający zagadnienie, więc w tym zakresie Sąd Najwyższy powinien był odmówić podjęcia uchwały.

W glosie zauważono, że wywód Sądu Najwyższego opierał się na założeniu, iż w pierwotnym postępowaniu Sąd nie rozstrzygnął o charakterze prawnym rozrządzenia spadkodawcy, podczas gdy – zdaniem glosatora – rozrządzenie zostało zakwalifikowane jako zapis zwykły, co jednak nie mogło mieć odzwierciedlenia w sentencji postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku. W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego – jak wskazał autor – przyjmowano, że w sentencji nie zamieszcza się rozstrzygnięć dotyczących wykluczenia przez sąd potencjalnie możliwej sukcesji szczególnej w zakresie gospodarstwa rolnego, a pogląd ten należy odpowiednio stosować do zapisów windykacyjnych. Zaprezentowane w glosie rozważania dotyczące pewności obrotu, znaczenia zasady *favor testamentii* i konsekwencji przyjętej uchwały w zakresie tezy pierwszej zaprowadziły autora do opowiedzenia się przeciwko nałożeniu na sądy obowiązku negatywnego orzekania co do nabycia przedmiotu zapisu windykacyjnego.

W konkluzji glosator stwierdził, że „głosowane orzeczenie jest judykatem poważnie destabilizującym polskie postępowanie spadkowe”, które wprowadza niepewność co do stanu prawnego i może prowadzić do „powszechnego odwrotu notariuszy od poświadczenia dziedziczenia na podstawie testamentów”.

Glosy napisali także: P. Księżak (PS 2015, nr 3, s. 132) oraz J. Kremis (MoP 2015, nr 4, s. 215). Uchwałę skomentował również M. Stanik w „Przełądzie orzecznictwa” (Forum Prawnicze 2014, nr 3, s. 80).

B.W.

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2015, NR 6

Jeżeli w wyniku wydania przed dniem 1 września 2004 r. decyzji z naruszeniem art. 156 § 1 k.p.a. albo stwierdzenia nieważności takiej decyzji strona poniosła szkodę, a właściwy minister lub samorządowe kolegium odwoławcze stwierdziło – po tym dniu, lecz przed dniem 11 kwietnia 2011 r. – nieważność tej decyzji albo jej wydanie z naruszeniem prawa, termin przedawnienia roszczenia o odszkodowanie przewidziany w art. 160 § 6 k.p.a. rozpoczyna bieg z chwilą bezskutecznego upływu terminu do złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, a w razie jego złożenia – z chwilą wydania decyzji po ponownym rozpatrzeniu sprawy.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 20 stycznia 2015 r., III CZP 78/14, T. Ereciński, I. Gromska-Szuster, J. Gudowski, I. Koper, G. Misiurek, H. Pietrkowski, T. Wiśniewski, OSNC 2015, nr 6, poz. 66)

*

Dopuszczalne jest orzeczenie o odsetkach za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas opóźnienia po wydaniu wyroku zasądzającego to świadczenie, także wtedy, gdy wysokość odsetek została określona na podstawie stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego.

(uchwała z dnia 11 września 2014 r., III CZP 53/14, J. Gudowski, A. Kozłowska, B. Trębska, OSNC 2015, nr 6, poz. 67)

Syndyk, który na podstawie art. 289 § 1 zdanie drugie k.s.h. złożył wniosek o wykreślenie upadłej spółki z rejestru, może zaskarżyć orzeczenie zgodne z jego wnioskiem.

(uchwała z dnia 11 września 2014 r., III CZP 56/14, J. Gudowski, A. Kozłowska, B. Trębska, OSNC 2015, nr 6, poz. 68)

*

Uchylenie art. 182¹ k.p.c. nie niweczy skutków, jakie ustawa wiązała z poprzednio wytoczonym powództwem, jeżeli ponowne powództwo zostało wytoczone z zachowaniem wymagań przewidzianych w art. 182¹ § 2 k.p.c.

(uchwała z dnia 11 września 2014 r., III CZP 57/14, J. Gudowski, A. Kozłowska, B. Trębska, OSNC 2015, nr 6, poz. 69)

*

Osoba wskazana w art. 4 ust. 8 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1222) może dochodzić zwrotu nadpłaconych opłat eksploatacyjnych na podstawie przepisów kodeksu cywilnego o świadczeniu nienależnym.

(uchwała z dnia 11 września 2014 r., III CZP 58/14, J. Gudowski, A. Kozłowska, B. Trębska, OSNC 2015, nr 6, poz. 70)

*

Wniesienie pozwu o naprawienie szkody wyrządzonej przez wydanie orzeczenia do sądu, który wydał to orzeczenie, nie stwarza przeszkody przewidzianej w art. 44 k.p.c.

(uchwała z dnia 11 września 2014 r., III CZP 66/14, J. Gudowski, A. Kozłowska, B. Trębska, OSNC 2015, nr 6, poz. 71)

*

Bieg terminu zasiedzenia służebności polegającej na korzystaniu z linii przesyłowej znajdującej się w zarządzie przedsiębiorstwa

państwowego, przebiegającej po działce stanowiącej własność Skarbu Państwa, będącej w zarządzie innej państwowej osoby prawnej, nie mógł się rozpocząć przed dniem 5 grudnia 1990 r.

(postanowienie z dnia 4 lipca 2014 r., II CSK 551/13, H. Pietrkowski, J. Górowski, M. Romańska, OSNC 2015, nr 6, poz. 72)

*

Umowa przeniesienia prawa wieczystego użytkowania gruntu zabudowanego, niezawierająca postanowień o przeniesieniu także prawa własności budynków, nie jest nieważna, jeżeli wołą stron nie było przeniesienie tylko prawa użytkowania wieczystego z pozostawieniem zbywcy prawa własności budynków.

(wyrok z dnia 4 lipca 2014 r., II CSK 612/13, H. Pietrkowski, J. Górowski, M. Romańska, OSNC 2015, nr 6, poz. 73)

*

1. Dłużnik może być uznany za niewypłacalnego w rozumieniu art. 527 § 2 k.c. także wtedy, gdy zbywa rzecz osobie trzeciej, uzyskując jedynie roszczenie o zapłatę ceny w przyszłości.

2. Niewypłacalność dotyczy tylko tego dłużnika solidarnego, który dokonuje czynności prawnej z pokrzywdzeniem wierzycieli.

(wyrok z dnia 11 lipca 2014 r., III CSK 247/13, D. Zawistowski, M. Baczyk, B. Myszka, OSNC 2015, nr 6, poz. 74)

*

Uchwały organów spółek kapitałowych są wewnątrz korporacyjnymi czynnościami prawnymi, do których nie ma zastosowania art. 65 k.c.

(wyrok z dnia 18 lipca 2014 r., IV CSK 640/13, A. Owczarek, J. Frackowiak, W. Katner, OSNC 2015, nr 6, poz. 75)

Zawarcie przez obywatela polskiego – na podstawie ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (jedn. tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 206, poz. 1367 ze zm.) – umowy nabycia własności lokalu mieszkalnego z udziałem w częściach wspólnych budynku i w prawie wieczystego użytkowania gruntu jest skuteczne także wtedy, gdy stroną umowy był jego małżonek będący cudzoziemcem, niemający zezwolenia na nabycie tej nieruchomości (art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 24 marca 1920 r. o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców, jedn. tekst: Dz.U. z 2014 r., poz. 1380).

(postanowienie z dnia 18 lipca 2014 r., IV CSK 629/13, A. Owczarek, J. Frąckowiak, W. Katner, OSNC 2015, nr 6, poz. 76)

*

1. Niedopuszczalna jest skarga kasacyjna pozwanego – dłużnika solidarnego – który nie wniósł apelacji od wyroku sądu pierwszej instancji, a sąd drugiej instancji nie rozpoznał w stosunku do niego na podstawie art. 378 § 2 k.p.c. apelacji wniesionej przez innego dłużnika solidarnego.

2. W razie uwzględnienia apelacji innego dłużnika solidarnego, dłużnik solidarny, który apelacji nie wniósł, a sąd drugiej instancji nie rozpoznał w stosunku do niego apelacji na podstawie art. 378 § 2 k.p.c., może wytoczyć powództwo o pozbawienie wykonalności wydanego przeciwko niemu tytułu wykonawczego (art. 840 § 1 pkt 2 w związku z art. 375 § 2 k.c.).

(postanowienie z dnia 23 lipca 2014 r., V CSK 506/13, T. Bielska-Sobkovicz, Z. Kwaśniewski, K. Tyczka-Rote, OSNC 2015, nr 6, poz. 77)

*

1. Oświadczenie przekazanego o przyjęciu przekazu może być złożone odbiorcy przekazu ze skutkami wynikającymi z art. 921² § 1 k.c. także w ten sposób, że przekazujący wyda odbiorcy przekazu dokument, na którym znajduje się już pisemne oświadczenie przekazanego, że przekaz przyjmuje.

2. Do oświadczenia o przyjęciu przekazu ma zastosowanie art. 61 § 1 zdanie pierwsze k.c.

(wyrok z dnia 7 sierpnia 2014 r., II CSK 636/13, A. Piotrowska, W. Katner, A. Owczarek, OSNC 2015, nr 6, poz. 78)

*

W postępowaniu uproszczonym zażalenie przewidziane w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. jest niedopuszczalne.

(postanowienie z dnia 26 lutego 2015 r., III CZ 7/15, T. Ereciński, J. Gudowski, K. Weitz, OSNC 2015, nr 6, poz. 79)

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC-ZD 2015, NR B

Roszczenie przewidziane w art. 129 ust. 2 w związku z art. 136 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1232) przedawnia się w terminie dziesięciu lat (art. 118 k.c.). Termin ten biegnie od dnia wprowadzenia ograniczeń korzystania z nieruchomości w drodze ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania.

(wyrok z dnia 4 grudnia 2013 r., II CSK 161/13, *H. Pietrzkowski, K. Tyczka-Rote, D. Zawistowski*, OSNC-ZD 2015, nr B, poz. 16)

*

Do umowy o pośrednictwo w obrocie nieruchomościami ma odpowiednie zastosowanie art. 764² k.c.

(wyrok z dnia 5 grudnia 2013 r., V CSK 33/13, *K. Strzelczyk, B. Mysza, A. Owczarek*, OSNC-ZD 2015, nr B, poz. 17)

*

Artykuł 98 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (jedn. tekst: Dz.U. z 2014 r., poz. 518 ze zm.) ma zastosowanie do podziału nieruchomości wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.

(wyrok z dnia 6 grudnia 2013 r., I CSK 101/13, *G. Misiurek, M. Romańska, B. Ustjanicz*, OSNC-ZD 2015, nr B, poz. 18)

W sprawie o ustalenie przynależności do płci (art. 23 i 24 k.c. w związku z art. 189 k.p.c.) wytoczonej przez transseksualistę pozostającego w związku małżeńskim i mającego dzieci, po stronie pozwanej muszą wystąpić nie tylko jego rodzice – jeżeli zostali pozwani – ale także nierozwiedziony z nim małżonek oraz dzieci.

(wyrok z dnia 6 grudnia 2013 r., I CSK 146/13, G. Misiurek, M. Romańska, B. Ustjanicz, OSNC-ZD 2015, nr B, poz. 19)

*

W razie istnienia odpowiedniego rynku udziałów, rzeczywista wartość udziałów wspólnika wyłączonego ze spółki (art. 266 § 3 k.s.h.) powinna odpowiadać ich wartości rynkowej, tj. wartości, jaką ten wspólnik uzyskałby w razie zbycia udziałów w dniu doręczenia odpisu pozwu.

(wyrok z dnia 12 grudnia 2013 r., II CSK 121/13, K. Strzelczyk, M. Bącznyk, K. Tyczka-Rote, OSNC-ZD 2015, nr B, poz. 20)

*

W razie zaskarżenia apelacją wydanego przez sąd opiekuńczy orzeczenia co do istoty sprawy w sprawie o ograniczenie władzy rodzicielskiej, wszczętego na podstawie wniosku złożonego przez osobę nieuprawnioną, sąd drugiej instancji nie może ograniczyć zakresu rozpoznania sprawy do zbadania braku legitymacji wnioskodawcy do zainicjowania tego postępowania.

(postanowienie z dnia 13 grudnia 2013 r., III CZP 89/13, K. Pietrzykowski, D. Dończyk, J. Frąckowiak, OSNC-ZD 2015, nr B, poz. 21)

*

1. W sprawie o naprawienie szkody art. 322 k.p.c. ma zastosowanie tylko wtedy, gdy powód wykorzystał wszystkie dostępne i znane mu środki dowodowe, a mimo to ustalenie wysokości szkody jest niemożliwe lub nader utrudnione.

2. Fakty ustalone przez upoważniony ustawowo organ i ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” sąd bierze pod uwagę z urzędu (art. 213 § 1 k.p.c.).

(wyrok z dnia 19 grudnia 2013 r., II CSK 179/13, J. Górowski, A. Kozłowska, Z. Kwaśniewski, OSNC-ZD 2015, nr B, poz. 22)

*

Do oceny roszczenia Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa o zwrot świadczenia wypłaconego rolnikowi z Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOGR) w ramach programu wsparcia obszarów wiejskich nie jest wyłączone stosowanie art. 5 k.c.

(wyrok z dnia 16 stycznia 2014 r., IV CSK 196/13, I. Gromska-Szuster, D. Dończyk, A. Piotrowska, OSNC-ZD 2015, nr B, poz. 23)

*

Należąca do Skarbu Państwa baza lotnictwa wojskowego może być uznana za jednostkę organizacyjną (zakład) wprawianą w ruch za pomocą sił przyrody w rozumieniu art. 435 § 1 k.c.

(wyrok z dnia 31 stycznia 2014 r., II CSK 187/13, A. Kozłowska, J. Frąckowiak, A. Piotrowska, OSNC-ZD 2015, nr B, poz. 24)

*

Darowizna gospodarstwa rolnego dokonana przez spadkodawcę na rzecz spadkobiercy podlega zaliczeniu na substrat zachowku, bez względu na to, czy uprawniony w chwili jej dokonania odpowiadał przesłankom określonym w art. 1059 k.c., gdy spadek został otwarty od dnia 14 lutego 2001 r.

(wyrok z dnia 6 lutego 2014 r., I CSK 252/13, D. Zawistowski, M. Bącznyk, J. Górowski, OSNC-ZD 2015, nr B, poz. 25)

*

Przewidziane w art. 56 ust. 1 ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (jedn. tekst:

Dz.U. z 2010 r. Nr 206, poz. 1367 ze zm.) prawo do nabycia lokalu mieszkalnego przydzielonego poprzednio żołnierzowi jako kwatery stała przysługuje – poza „osobami uprawnionymi” – także tym osobom, których tytuł do korzystania z tego lokalu wynika z decyzji o jej przydziale.

(postanowienie z dnia 7 lutego 2014 r., III CZP 120/13, K. Strzelczyk, B. Myszka, M. Romańska, OSNC-ZD 2015, nr B, poz. 26)

*

Właścicielowi nieruchomości, którego prawo zostało ograniczone wskutek nabycia przez zasiedzenie służebności odpowiadającej treścią służebności przesyłu przez jej posiadacza, nie przysługuje roszczenie o wynagrodzenie za korzystanie ze służebności za okres po dniu zasiedzenia.

(wyrok z dnia 12 lutego 2014 r., IV CNP 28/13, Z. Kwaśniewski, A. Piotrowska, M. Szulc, OSNC-ZD 2015, nr B, poz. 27)

*

1. Dopuszczalne jest umowne ustanowienia zastępcy przechowawcy.

2. Ograniczenie odpowiedzialności przechowawcy do winy w wyborze zachodzi wyłącznie w razie ustanowienia zastępcy w sytuacji przymusowej, po spełnieniu przesłanek określonych w art. 840 § 1 k.c.

(wyrok z dnia 12 lutego 2014 r., IV CSK 349/13, Z. Kwaśniewski, A. Piotrowska, M. Szulc, OSNC-ZD 2015, nr B, poz. 28)

*

Roszczenie nabyte przez poręczyciela na podstawie art. 518 pkt 1 k.c. przedawnia się w terminie przewidzianym dla przedawnienia roszczenia wierzyciela wobec dłużnika głównego.

(wyrok z dnia 20 lutego 2014 r., I CSK 239/13, B. Myszka, K. Tyczka-Rote, H. Wrzeszcz, OSNC-ZD 2015, nr B, poz. 29)

Przy ocenie zachowania ujawniającego wolę dokonania czynności prawnej przez osobę prawną (art. 60 k.c.) należy uwzględnić nie tylko zachowanie osób powołanych z mocy ustawy do reprezentacji, ale także innych osób upoważnionych do podejmowania czynności faktycznych i prawnych w imieniu i na rzecz tej osoby.

(wyrok z dnia 14 marca 2014 r., III CSK 160/13, A. Owczarek, J. Frąckowiak, A. Piotrowska, OSNC-ZD 2015, nr B, poz. 30)

INFORMACJE

W dniach 9–10 kwietnia odbyła się – zorganizowana przez Stowarzyszenie Notariuszy Rzeczypospolitej Polskiej – konferencja na temat „Nowy kodeks cywilny odpowiedzią na wyzwania współczesności”.

Podczas konferencji, na której Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Cywilnej Tadeusza Erecińskiego zastępował sędzia Sądu Najwyższego Henryk Pietrkowski, referat wygłosiła m.in. sędzia Sądu Najwyższego w Izbie Cywilnej Marta Romańska. Tematem wystąpienia były „Środki ochrony wierzyciela w razie naruszenia zobowiązania”.

*

W dniu 14 kwietnia odbyła się konferencja „Szkoda na osobie – perspektywa sądu, poszkodowanego, ubezpieczyciela”, zorganizowana przez Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia” przy współdziałaniu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz Polskiej Izby Ubezpieczeń.

Podczas konferencji referat wygłosiła m.in. sędzia Sądu Najwyższego w Izbie Cywilnej Marta Romańska. Tematem wystąpienia było „Odszkodowanie przewidziane w art. 444 k.c. w orzecznictwie Sądu Najwyższego”.

*

W dniu 23 kwietnia odbyło się zgromadzenie sędziów Izby Cywilnej poświęcone zaopiniowaniu kandydatów, którzy zgłosili się na wolne

stanowiska sędziów Sądu Najwyższego w Izbie Cywilnej ogłoszone w Monitorze Polskim z dnia 12 grudnia 2014 r., poz. 1159: Moniki Koby, sędzi Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, Marka Machnija, sędziego Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, Andrzeja Niedużaka, sędziego Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu, Władysława Pawłaka, sędziego Sądu Apelacyjnego w Krakowie, i Barbary Trębskiej, sędzi Sądu Apelacyjnego w Warszawie.

Po prezentacji kandydatów, wysłuchaniu odpowiedzi na zadane pytania oraz dyskusji zgromadzenie wyraziło opinię o kandydatach.

Podczas poprzedzającej zgromadzenie roboczej narady izbowej, której przewodniczył Prezes Sądu Najwyższego Tadeusz Ereciński, zebrani wysłuchali interesującego wykładu dr. hab. Marcina Walasika, sędziego Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu, adiunkta w Zakładzie Postępowania Cywilnego Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, odbywającego asystenturę w Izbie Cywilnej Sądu Najwyższego, na temat problemów międzyczasowych w prawie procesowym cywilnym. Po wykładzie odbyła się dyskusja, w której zabrali głos sędziowie Sądu Najwyższego Kazimierz Zawada i Karol Weitz, a także Paweł Grzegorzczyk, członek Biura Studiów i Analiz.

Podczas narady Prezes Sądu Najwyższego Tadeusz Ereciński przedstawił zebrany Bartosza Wołodkiewicza, który rozpoczął pracę jako asystent sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Cywilnej.

*

Zarządzeniem Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2015 r. w Sądzie Najwyższym utworzony został zespół sędziów Sądu Najwyższego ds. informatycznych. Do składu zespołu zostali powołani sędziowie Sądu Najwyższego Jacek Gudowski (Izba Cywilna), Józef Iwulski (Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych), Marek Pietruszyński (Izba Wojskowa) oraz Andrzej Ryński (Izba Karna). Przewodniczącym zespołu został sędzia Jacek Gudowski.

Dane statystyczne – kwiecień 2015 r.

Lp.	Rodzaj spraw	Ruch spraw										
		Pozostało z okresu ubiegłego	Wpłynęło	Załatwiono								Pozostało do rozpoznania
				Razem	Sposób załatwienia							
					Podjęto uchwałę	Oddalono	Zmieniono	Uchylono w całości bądź częściowo	Uwzględniono skargę	Odmówiono przyjęcia do rozpoznania	Inny sposób	
1.	CK	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	CSK	1967	301	310	-	25	2	59	-	174	50	1958
3.	CZP w tym:	28	10	8	4	-	-	-	-	-	4	30
	art. 390 k.p.c.	20	10	7	3	-	-	-	-	-	4	23
	skład 7-miu	8	-	1	1	-	-	-	-	-	-	7
	pełny skład	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	CZ	66	53	43	-	17	4	11	-	-	11	76
5.	CO w tym:	15	54	60	-	-	-	-	-	-	60	9
	art. 401 k.p.c.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	art. 45 i 48 k.p.c.	15	54	60	-	-	-	-	-	-	60	9
6.	CSP	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
7.	CNP	120	26	24	-	2	-	-	-	4	18	122
8.	CA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	CN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	RAZEM	2197	444	446	4	45	6	70	-	178	143	2195

SPIS TREŚCI

	<i>str.</i>
Uchwały	3
Zagadnienia prawne przedstawione do rozstrzygnięcia	8
Głosy	24
Orzeczenia, które zostaną opublikowane w OSNC 2015, nr 6	50
Orzeczenia, które zostaną opublikowane w OSNC-ZD 2015, nr B	55
Informacje	60
Dane statystyczne	62